

ISSN 0556-1590

ПРИВРЕДНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО И ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

4 и 5

Београд - 2024

**БЕСПЛАТНИ ДВОДНЕВНИ СЕМИНАР – У САЛИ
ПРИВРЕДНОГ САВЕТНИКА И ПРЕКО ПЛАТФОРМЕ ZOOM**

на тему

**ГОДИШЊИ ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ
И ОБРАЧУН ПОРЕЗА НА ДОБИТ ЗА 2023. ГОДИНУ**

Први дан:

1. Састављање и достављање годишњег финансијског извештаја за 2023. годину
2. Обрачун пореске амортизације за 2023. годину

Други дан:

1. Обрачун пореза на добит за правна лица за 2023. годину (сем пореске амортизације)
2. Специфичности обрачуна пореза на приход од самосталне делатности код предузетника и пореза на добит код недобитних организација
3. Одговори на питања

Предавачи: Горан Лазовић и Душан Поповић

У сали Привредног саветника и
преко интернет платформе Zoom

20. и 21. фебруар 2024. године

Почетак у 9,00 часова

За све активне претплатнике Привредног саветника учешће на семинару је бесплатно.

Лица која нису претплатници плаћају накнаду у износу од 15.000 динара, са ПДВ. За ова лица у накнаду су укључене и презентације предавача у ПДФ формату.

Приликом пријављивања **полазник треба да изабере да ли семинару жели да присуствује у просторији Образовног центра или онлајн преко платформе Zoom.**

Просторија Образовног центра Привредног саветника налази се у Београду у улици Булевар краља Александра бр. 86 на V спрату и може да прими до 70 полазника. Након попуне капацитета у сали сви касније пријављени полазници моћи ће семинару да присуствују преко платформе Zoom.

Пријављивање се врши попуњавањем и слањем пријаве на сајту www.privsav.rs, у оквиру секције **eПродавница – Семинари**.

Детаљне информације у вези са пријављивањем, плаћањем и осталим питањима можете добити на тел: 011/3209-645 или путем мејла nenad.stokovic@privsav.rs

РЕДАКЦИОНИ ОДБОР: Иван Антић, Снежана Анђић, Споменка Бабић, Ивана Бараћ, Вера Бјелица, мр Дејан Даботић, др Тања Ђелић, Андрија Јовичић, Гордана Кесић, др Наташа Ковачевић, Милена Менковић, др Милан Неговановић, мр Живко Нешић, др Миленко Павловић, Милош Петровић, Бранка Радовић, Рада Радовић, Горан Савић, др Драгиша Слијепчевић, Ратомир Слијепчевић, др Милутин Срдић, др Славољуб Станић (председник), Ирина Стевановић-Гавровић, мр Миливоје Цветановић и др Ратомир Ћировић

ИЗДАВАЧ: ПРИВРЕДНИ САВЕТНИК, д.о.о., Београд, Булевар краља Александра бр. 86
Поштански фах 345.

Текући рачуни: 205-5686-05, 170-900-30, 160-186875-14 и 220-135317-86

СЛУЖБА ОБЈАШЊЕЊА ПРОПИСА, тел.: 011-3209-600

СЛУЖБА ПРЕТПЛАТЕ, тел. 011-3209-630, e-mail: pretplataps@privsav.rs

ТЕХНИЧКА ПОДРШКА, тел. 011-3209-650, e-mail: onlinepodrska@privsav.rs

УРЕДНИК ПЕРИОДИЧНИХ ПУБЛИКАЦИЈА

Иван Антић, тел. 32-09-667

ЛЕКТОР

Саво Пешут

ДИРЕКТОР И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

др Ратомир Ћировић, тел. 32-09-660, e-mail: privrednis@privsav.rs

Адреса сајта на Интернету: www.privsav.rs

САДРЖАЈ:

Стр.

ПОРЕЗ НА ДОБИТ – ПОРЕСКИ БИЛАНС ПРАВНИХ ЛИЦА

Уводне напомене у вези са утврђивањем пореза на добит за 2023. годину – др Милан Неговановић	– 7
Утврђивање основице пореза на добит на Обрасцу ПБ 1 за 2023. годину – др Милан Неговановић	– 10
Пореско признавање исправке и отписа потраживања – Весна Боровић	– 34
Пореско признавање расхода по основу зарада и других примања запослених – Весна Боровић	– 49
Признавање донација и добротиних давања у пореском билансу – Тијана Павловић	– 61
Капитални добици и губици које остваре резидентна правна лица – Душан Поповић	– 67
Недокументовани трошкови и расходи који нису за обављање делатности као порески непризнати расходи – др Милан Неговановић	– 81
Одложена пореска средства и одложене пореске обавезе (одложени порези) – Весна Боровић	– 96

ПОРЕЗ НА ДОБИТ – ПОРЕСКА ПРИЈАВА И ПОРЕСКИ КРЕДИТИ

Образац ПДП (обрачун пореза на добит, пореских подстицаја и аконтација за правна лица која састављају Образац ПБ 1) – Душан Поповић	– 120
Пореско ослобођење по основу улагања на рок од десет година (Обрасци СУ и СУ 1) – Душан Поповић	– 127
Двоструко признавање трошкова истраживања и развоја у пореском билансу – др Милан Неговановић	– 143
Порески кредит за улагање у капитал новооснованог привредног друштва које обавља иновациону делатност – др Милан Неговановић	– 157
Изузимање 80% квалификованог прихода из основице пореза на добит – др Милан Неговановић	– 165
Порески кредит по основу пореза на капитални добитак плаћен у другој држави у складу са чланом 53б Закона о порезу на добит правних лица – Душан Поповић	– 176
Порески кредит по основу пореза по одбитку плаћеног у другој држави на приходе по основу камата, ауторских накнада, дивиденди, давања у закуп покретних и непокретних ствари и услуга – Душан Поповић	– 180

Порески кредит по основу добити домаћег привредног друштва остварене преко огранка у иностранству – Душан Поповић	185
Порески кредит по основу пореза на добит и пореза по одбитку на дивиденде плаћених у другој држави – Душан Поповић	196
Утврђивање и књижење коначне обавезе пореза на добит за 2023. годину и аконтација за 2024. годину за обвезнике који састављају ПБ 1 – Весна Боровић	206
1. Утврђивање и књижење коначног износа обрачуног пореза за 2023. годину	207
2. Плаћање и књижење аконтација пореза за 2024. годину	208

ПОРЕЗ НА ДОБИТ – КОНСОЛИДОВАЊЕ

Пореско консолидовање – др Милан Неговановић	212
1. Услови за пореско консолидовање	213
2. Попуњавање Обрасца КПБ – Консолидовани порески биланс	214
3. Пример пореског консолидовања	216
4. Исказивање података у појединачним пореским билансима и пријавама	220

ПОРЕЗ НА ДОБИТ – ОСТАЛИ СЛУЧАЈЕВИ

Утврђивање пореза на добит код обвезника над којим је покренут поступак ликвидације или стечаја – Иван Антић	221
Обрачун пореза на добит сталне пословне јединице (огранка) страног правног лица – Душан Поповић	227

ПОРЕЗ НА ДОБИТ – НЕДОБИТНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Обрачун пореза на добит за недобитне организације – друга правна лица – Тијана Павловић	238
---	-----

ПОРЕЗ НА ПРИХОДЕ ОД САМОСТАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ

Опште напомене у вези са утврђивањем пореза на приходе од самосталне делатности за 2023. годину – Иван Антић	247
Утврђивање основице пореза на нето приход и основице социјалних доприноса предузетника на Обрасцу ПБ 2 за 2023. годину – Иван Антић	250
Утврђивање обавезе за порез на нето приход и социјалне доприносе за 2023. и аконтација за 2024. годину (Образац ППДГ-1С) – Иван Антић	260
Књижење аконтација пореза и доприноса и утврђене разлике по коначној пореској пријави код предузетника који доприносе плаћају на стварну добит – Иван Антић	267
Подношење пријаве и утврђивање доприноса за самосталне уметнике (Образац ППД-СУ) – Никола Јеринић	270

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ

Специфичности у вези са састављањем финансијских извештаја за друга правна лица која нису основана ради обављања делатности у циљу стицања добити – Тијана Павловић	274
Специфичности састављања финансијских извештаја за остала правна лица	282
1. Специфичности састављања финансијских извештаја за друштва за осигурање – Иван Антић	282
2. Састављање финансијских извештаја брокерско-дилерских друштава – др Ратомир Ћировић	290

CIP – Каталогизација у публикацији,

Народна библиотека Србије, Београд, 658 + 657

ПРИВРЕДНИ САВЕТНИК: часопис за рачуноводство и пословне финансије/одговорни уредник др Ратомир Ћировић, – Год. 1, бр. 1 (1952) – Београд: Привредни саветник, а.д., 1952

– Предузеће за графичку делатност, трговину и производњу: „Графипроф“, Максима Горког 1а. – 27 цм

Доступно и на: //www.privsav.rs – Петнаестодневно

ISSN 0556-1590 – Привредни саветник

COBISS.SR-ID 16400642

3. Специфичности састављања финансијских извештаја инвестиционих фондова и друштва за управљање инвестиционим фондовима – др Милан Неговановић	300
4. Састављање финансијских извештаја давалаца финансијског лизинга – др Ратомир Ћировић	302
Састављање образаца финансијских извештаја за правна лица која су у току године састављала ванредне финансијске извештаје у поступку статусних промена, стечаја и ликвидације и за новооснована правна лица и предузетнике – Иван Антић	306
Специфичности вођења пословних књига и пореских обавеза предузетника пољопривредника и предузетника другог лица – Иван Антић	310

ЕЛЕКТРОНСКО ФАКТУРИСАЊЕ

Питања и одговори у вези са применом Закона о електронском фактурисању – др Милан Неговановић и Горан Лазовић	318
1. Сторнирање електронске фактуре издате погрешном купцу ван СЕФ	318
2. Поступање у вези са прокњиженом фактуром која није издата преко СЕФ	318
3. Издавање електронске фактуре банци за камату на орочена средства	319
4. Издавање рачуна, односно електронске фактуре за лиценце и пропратне софтверске услуге	320
5. Право на одбитак претходног пореза на основу електронске фактуре издате после 10. у месецу	320
6. Издавање електронске фактуре за промет после истека рока за електронско евидентирање обрачуна ПДВ за порески период у којем је промет извршен	320
7. Поступање обвезника ПДВ (пореског дужника) у случају када се рачун предузетнику (купцу) који није корисник СЕФ издаје после 10-ог у месецу за промет извршен у неком од претходних пореских периода	321

ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ

Питања и одговори у вези са применом прописа о ПДВ – Јована Стојановић, др Петар Бабић и Горан Лазовић	322
1. Обавеза обрачуна ПДВ по основу издавања дозволе за аутобуску руту која пролази преко територије Мађарске	322
2. Зарачунавање трошкова закупа без наплате закупнине	322
3. ПДВ у грађевинарству – обавеза исправке одбитка претходног пореза	323
4. ПДВ у грађевинарству – Радови на одржавању вертикалне саобраћајне сигнализације	323
5. Туристичке агенције и евидентирање у систем ПДВ	324
6. Одбитак претходног пореза за гаражна места и станове	325
7. Поправка (сервис) извезеног дела опреме (примена одредаба члана 12. став 4. Закона о ПДВ)	325
8. (Не)исправна фактура добављача (префактурисани трошкови закупа)	326
9. Уградња хидрауличне рампе на прес контејнеру (примена одредби члан 10. став 2. тачка 3) Закона о ПДВ)	326
10. Пренамена у пословни простор (услов за одбитак претходног пореза код адаптације)	326
11. Префактурисање трошка адаптације зависном предузећу	327
12. Исправност авансне фактуре	327
13. Набавка и продаја пословног простора када је купац порески дужник по члану 10. став 2. Закона о ПДВ	328

ФИСКАЛИЗАЦИЈА

Питања и одговори из области фискализације – Иван Антић и Горан Лазовић	329
1. Идентификационе ознаке купца 14, 15 и 16 користе се (за сада) искључиво код евидентирања промета моторног горива које се користи у пољопривредне сврхе преко електронског фискалног уређаја	329
2. Ако физичко лице носилац пољопривредног газдинства захтева да му се изда фискални рачун са идентификацијом купца, онда се као ознака купца уноси ЈМБГ, а не број пољопривредног газдинства	329
3. Издавање фискалних рачуна за промет на мало у случају вршења делатности Осталог образовања (шифра делатности 85.5)	330

ДУВАН И ДУВАНСКИ ПРОИЗВОДИ

Десет најчешћих питања и одговора Управе за дуван у вези са прометом сродних производа

- Весна Боровић –----- 331
1. Који производи се сматрају сродним производима? ----- 331
  2. Који производи спадају у течности за е-цигарете? ----- 331
  3. Да ли електронска цигарета као уређај спада у сродне производе? ----- 331
  4. Да ли је дозвољена интернет продаја електронских цигарета које не садрже течност за е-цигарете (уређаја)?----- 332
  5. Да ли дозвола за трговину на мало дуванским производима издата пре ступања на снагу новог закона важи и даље?----- 332
  6. Да ли привредни субјект који је уписан у неки од регистара које води Управа за дуван, плаћа накнаду за упис приликом уписа у Регистар произвођача сродних производа, односно Регистар увозника сродних производа?----- 332
  7. Да ли је потребна дозвола за трговину на мало привредним субјектима који се баве трговином на мало искључиво сродним производима? ----- 332
  8. Да ли је потребна дозвола и упис у регистар за привредне субјекте који желе да обављају делатност трговине на велико сродним производима?----- 332
  9. Да ли је привредни субјект који је уписан у Евиденциону листу о трговцима на мало дужан да Управи за дуван доставља полугодишњи и годишњи извештај у вези са прометом сродних производа? ----- 332
  10. На који начин се Управи за дуван достављају пописне листе које састављају произвођачи, односно увозници сродних производа на дан уписа у регистре? ----- 332

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

- Отварање пословних књига за 2024. годину и логичка контрола образаца (1–5) финансијског извештаја за 2023. годину код корисника буџетских средстава – др Ратомир Ћировић ----- 334**
- Обавезе корисника имовине у својини Републике Србије да достављају извештаје о структури и вредности нефинансијске имовине Републике Србије – др Ратомир Ћировић ----- 338**
- Утврђивање пореза на добит за 2023. годину код обвезника који примењују контни план за буџетски систем – Тијана Павловић----- 340**

КРАТКЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

- Кратке информације – Снежана Анџић, Иван Антић и мр Дејан Дабетић ----- 348**
1. Утврђивање пореза на имовину за 2024. годину за град Београд ----- 348
  2. Евидентирање повраћаја ПДВ страним путницима који добра отпремају у личном пртљагу (ЕЗППДВ) омогућено је на порталу ЕСФ ----- 348
  3. Плаћање физичким лицима преко банковног рачуна за откупљене секундарне сировине ----- 349
  4. Носилац пољопривредног газдинства за које је евиденциону пријаву за ПДВ поднео надлежни порески орган по службеној дужности након рока прописаног за евидентирање нема право на одбитак претходног ПДВ пре дана подношења евиденционе пријаве ----- 349
  5. Потврде о резидентности Финске издају се у папирној и у електронској форми ----- 350

АКТУЕЛНИ ПОДАЦИ

- Актуелни подаци – Весна Боровић----- 351**

Оглашавајте се у часопису „Привредни саветник“ и Ваша реклама стићи ће управо ономе коме је намењена.

Рекламирањем у часопису „Привредни саветник“ обезбеђујете да Ваш промотивни садржај виде они који треба да га виде – књиговође и рачуновође, финансијски руководиоци, порески саветници, ревизори, пословни консултанти, адвокати и остала пословна јавност.

Информишемо и саветујемо привредне субјекте већ 70 година – нека Ваша реклама буде на страницама најугледнијег рачуноводствено-пореског часописа.

Ценовник услуга оглашавања

Димензије/положај	Цена без ПДВ у еврима
Корице 2 (унутрашња страна) цела страна колор	500
Корице 3 (унутрашња страна) цела страна колор	400
Корице 4 (спољна страна) цела страна колор	600
Унутрашње стране (цела страница) 1/1 црно/плаво	300
Унутрашње стране (на крају текста) 1/2 црно/плаво	200
Унутрашње стране (на крају текста) 1/3 црно/плаво	150
Унутрашње стране (на крају текста) 1/4 црно/плаво	100

На исказане цене примењује се средњи курс НБС на дан датума пружања услуге.

Претплатницима одобравамо попуст од 20% на приказане цене, а за оглашавање у више бројева часописа одобравамо накнадни попуст.

**ПРИВРЕДНИ САВЕТНИК
ИНФОРМАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ**

Привредни саветник – Информационе технологије (ПС.ИТ) већ 15 година унапређује рад својих клијената развојем и увођењем савремених софтверских решења у њихово пословање.

Наши програмски пакети обједињују велико искуство у развоју софтвера и примени савремених технологија са знањем експерата Привредног саветника у области рачуноводства и пословних финансија.

Другом генерацијом софтверског пакета стекли смо поверење више од 1.500 предузећа и организација у Србији.

ПЕРСОНАЛ

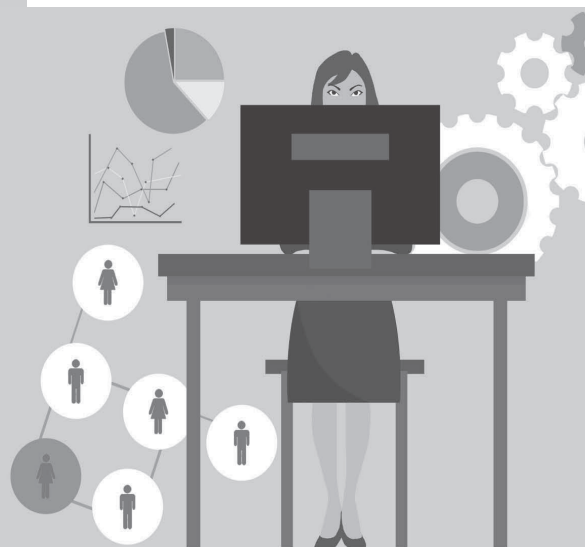
СОФТВЕР ЗА УПРАВЉАЊЕ ЉУДСКИМ РЕСУРСИМА

ПРАВЕ ИНФОРМАЦИЈЕ ЗА ПРАВЕ ОДЛУКЕ

Данас наши производи и наменска решења подржавају разноврсне сегменте пословања, а посебно смо препознатљиви на тржишту по софтверским решењима за управљање људским ресурсима и обрачун зарада и накнада.

На квалитет програма утицало је дугогодишње ангажовање на имплементацијама софтвера, увид у различите пословне процесе и захтеве многобројних клијената, као и брзо и поуздано праћење законских промена и ИТ трендова.

Резултат тога је поуздан, динамичан и савремен софтвер, лак за коришћење и прилагођавање, са брзом обрадом података и могућношћу једноставног формирања извештаја по било којем критеријуму.

**ПРИВРЕДНИ САВЕТНИК
ИНФОРМАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ**

**Живојина Жујовића 14
Београд, 11000**

**Телефони: 011/ 785 03 61
011/ 785 03 62**

prodaja@psit.rs • kontakt@psit.rs • www.psit.rs • www.mpp2.rs

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ У ВЕЗИ СА УТВРЂИВАЊЕМ ПОРЕЗА НА ДОБИТ ЗА 2023. ГОДИНУ

Порез на добит за 2023. годину обрачунава се на исти начин на који се обрачунавао и 2022. године, с обзиром на то да нема значајнијих измена у односу на прошлу годину.

Једина измена приликом обрачуна пореза на добит правних лица за 2023. годину је могућност коришћења пореског кредита за извршена улагања у капитал новооснованог привредног друштва које обавља иновациону делатност која су извршена 2019. године, а за која је 2023. године испуњен услов да порески обвезик у континуитету није вршио смањење свог удела у капиталу у периоду од три године од дана улагања. Овај порески кредит се исказује на Обрасцу ПК 5 о чему детаљније пишемо у посебном чланку у овом часопису.

Подношење пореске пријаве на Обрасцу ПДП за 2023. годину

Обвезници су дужни да пореску пријаву на Обрасцу ПДП за 2023. годину заједно са пореским билансом на одговарајућем прописаном обрасцу, у зависности од врсте обвезника, доставе најкасније до 28. јуна 2024. године искључиво електронским путем, преко апликације, на порталу *e-порези Пореске управе*.

Апликација за подношење пореске пријаве иста је за све обвезнике пореза на добит и избором типа обвезника у самој апликацији омогућава се попуњавање пореске пријаве и пореског биланса, како за обвезнике који састављају ПБ 1, тако и за оне који састављају ПБН, ПБН 1, ПБН 2, ПБН 3 и ПБПЈ.

У пореском билансу утврђује се основица пореза на добит која се потом преноси у пореску пријаву на Обрасцу ПДП ради утврђивања коначне обавезе за порез на добит.

Порез на добит за 2023. годину обрачунава се у пореској пријави по стопи од 15%.

У Обрасцу ПДП за 2023. годину самоопорезивањем утврђују се:

1) **коначна (годишња) обавеза** за порез на добит за 2023. годину и разлика коначне обавезе пореза и износа плаћених аконтација за 2023. годину (ред. бр. 5.1. до 5.9. Обрасца ПДП);

2) **месечна аконтација за текућу 2024. годину.**

Пореску пријаву може поднети законски заступник, порески пуномоћник овлашћен за подношење пореске пријаве електронским путем, а који поседују важећи дигитални сертификат.

Обвезници који пореску обавезу утврђују на ПБ 1 и ПДП и **који очекују** да ће у коначној пореској пријави за 2023. утврдити **нижи износ месечних аконтација за 2024. годину** у односу на износ месечне аконтације за децембар 2023. (при чему је износ уплаћених аконтација довољан да покрије коначну пореску обавезу за 2023. годину), **имају мотив да коначну пореску пријаву за 2023. годину поднесу што пре** (да не чекају до 28. јуна 2024. године)¹.

Са друге стране, **они који очекују** да ће износ коначне обавезе за 2023. годину бити утврђен у **вишем износу од уплаћених аконтација за 2023. годину, могу имати разлога** (уколико, нпр., немају преплату пореза из ранијих година) да пореску пријаву за 2023. годину **поднесу што касније** (али не касније од 28. јуна 2024. године).

О утврђивању и књижењу коначне обавезе пореза на добит за 2023. и аконтација за 2024. годину пишемо у посебном чланку.

¹ Ово је због тога што до подношења коначне пријаве за 2023. годину, а тиме и утврђивања аконтације за 2024. годину, обвезници месечне аконтације плаћају у висини аконтације која је плаћена за децембар 2023. године.

УТВРЂИВАЊЕ ОСНОВИЦЕ ПОРЕЗА НА ДОБИТ НА ОБРАСЦУ ПБ 1 ЗА 2023. ГОДИНУ

Привредна друштва, задруге, банке, даваоци финансијског лизинга, факторинг друштва, друге финансијске организације, берзе и осигуравајуће организације, брокерско-дилерска друштва, као и друга правна лица основана ради обављања делатности у циљу стицања добити¹ пореску основуцу за 2023. годину утврђују у пореском билансу на Обрасцу ПБ 1 и подносе је заједно са пореском пријавом на Обрасцу ПДП искључиво електронским путем, као и претходне године.

Образац ПБ 1 је садржински, по броју и распоређивању позиција у остао исти као и прошле године.

У пореском билансу на Обрасцу ПБ 1 утврђује се основица пореза на добит која се потом преноси у пореску пријаву на Обрасцу ПДП ради утврђивања коначне обавезе за порез на добит.

Основица пореза на добит правних лица је опорезива добит која се утврђује у Обрасцу ПБ 1 усклађивањем добити обвезника исказане у билансу успеха, који је сачињен у складу са МРС/МСФИ, МСФИ за МСП, односно Правилником за микро и друга правна лица и прописима којима се уређује рачуноводство и ревизија, на начин утврђен овим законом.

То се постиже **усклађивањем расхода, односно усклађивањем прихода** на начин прописан одговарајућим одредбама Закона о порезу на добит (у даљем тексту: Закон), као и у складу са подзаконским актима од којих се издвајају: *Правилник о садржају пореског биланса и другим питањима од значаја за начин утврђивања пореза на добит правних лица (ПБ1, ОК, ПК, СУ, ИПД, ИПДИ, Анекс Обрасца ПБ1, КПБ), Правилник о трансферним ценама и методама које се по принципу „ван дохвата руке“ примењују код утврђивања цене трансакција међу повезаним лицима, Правилник о каматним стопама за*

које се сматра да су у складу са принципом „ван дохвата руке“, Правилник о начину разврставања сталних средстава по групама и начину утврђивања амортизације за пореске сврхе, Правилник о амортизацији која се признаје у пореске сврхе и Правилник о улагањима у области културе која се признају као расходи, Правилник о условима и начину остваривања права на признавање трошкова који су непосредно повезани са истраживањем и развојем у пореском билансу у двоструко увећан износу, Правилник о условима и начину изузимања квалификованих прихода из основице пореза на добит правних лица и др.

Образац ПБ 1 састоји се од **једанаест делова** и чини га **69 позиција** (редних бројева). **Уз сваку** од позиција **дајемо инструкције** у вези са уносом података, при чему, за поједине редне бројеве ПБ 1 претплатнике упућујемо на **додатна објашњења** која су садржана у **посебним чланцима** у овом броју. То је случај са подацима који се односе на капиталне добитке и губитке, недокументоване расходе и оне који нису за обављање делатности, исправку и опис потраживања, зараде и остала примања запослених, издатке за здравствене, образовне, хуманитарне, спортске и сл. намене и улагања у културу, двоструко признавање трошкова истраживања и развоја, изузимање 80% квалификованог прихода. Детаљне смернице у вези са пореском амортизацијом и примере дајемо у овом броју.

1. Резултат у билансу успеха

У I делу ПБ 1 уносе се подаци на **ред. бр. 1 и 3**, који се односе на резултат у билансу успеха обвезника.

Полази се од рачуноводствене добити (губитка) која је утврђена у билансу успеха обвезника у складу са прописима о рачуноводству. Рачуноводствена добит (брuto добит пре умањења за обрачунати порез на добит) је разлика између прихода и расхода који су утврђени у овом финансијском извештају.

Према чл. 7. и 23. Закона, за утврђивање опорезиве добити признају се расходи и приходи у износима утврђеним билансом успеха, у складу са МРС, односно МСФИ, МСФИ за МСП, Правилником за микро

¹ За друга правна лица основни критеријум на којим обрасцима ће утврђивати порез на добит је разлог њиховог оснивања. На пример, приватне школе, приватне здравствене установе и сл., без обзира на то што су основани као установе, обвезници су пореза на добит као и привредна друштва јер су основани ради стицања добити.

ПОРЕСКО ПРИЗНАВАЊЕ ИСПРАВКЕ И ОТПИСА ПОТРАЖИВАЊА

Пореско признавање исправке и отписа појединачних потраживања као и њихов унос у порески биланс на Обрасцу ПБ 1 за 2023. годину **у свему је исти у односу на прошлу, 2022. годину**. Ипак, у чланку скрећемо пажњу на нова мишљења МФИН, будући да могу бити корисна за поједине обвезнике када је ова тема у питању.

Обезвређивање потраживања у рачуноводству и његово свођење на вероватно наплативу вредност спроводи се:

– преко **исправке вредности потраживања, односно индиректним отписом** у случају процене вероватне ненаплативости (нпр. кашњење купца са плаћањем), што се књиговодствено евидентира ставом 585/2049¹, или

– **директним отписом**, уколико је извесно да се потраживање не може наплатити (нпр. потраживање је застарело, дужник је брисан из регистра АПР, итд.), што се књиговодствено евидентира ставом 576/204, односно ставом 2049/204 уколико је реч о **отпису раније исправљеног потраживања** (потраживања могу бити исказана и на другом рачуну у оквиру класе 2).

Са друге стране, **наплата раније исправљених потраживања** књижи се ставом 2049/685, 241/204, односно ставом 241/675 када је реч о **наплати отписаних потраживања**.

У вези са пореским признавањем обезвређених потраживања треба имати у виду то да прописи о порезу на добит правних лица не познају појмове индиректан и директан отпис потраживања, већ уместо ових појмова користе појмове исправка и отпис потраживања, с тим да се под отписом потраживања

у пореском смислу подразумева и отпис раније (индиректно) исправљеног потраживања.

С обзиром на то да се према Закону о порезу на добит правних лица (у даљем тексту: Закон) **пореско признавање исказаних расхода и прихода** по овим основама врши **према правилима која се разликују од рачуноводствених**, свако од ових књижења може резултирати и обавезом уноса података на одговарајућим позицијама у пореском билансу, са циљем корекције опорезиве добити за износе расхода или прихода исказаних у билансу успеха обвезника. При томе, треба имати у виду то да ће у одређеним ситуацијама обавеза ове корекције у пореском билансу постојати и онда када у рачуноводству нема никаквих књижења у пословним књигама обвезника (нпр., повлачење тужбе код претходно отписаних потраживања).

Пореско признавање расхода и прихода који су исказани по основу исправке и отписа потраживања у пословним књигама обвезника врши се **у складу са чл. 7а и 16. Закона**, односно у складу са чланом **22а Закона** када је реч о банкама. При томе, Закон прописује различите критеријуме за признавање расхода по основу исправке вредности и по основу отписа потраживања.

Исказивање података у пореском билансу **на Обрасцу ПБ 1** применом наведених одредаба Закона врши се као корекција расхода **на ред. бр. 7, 26, 27**, односно на **ред. бр. 31**, када је реч о банкама и као корекција прихода **на ред. бр. 41, 42 и 45**.

Правила за признавање по овом основу иста су и **за предузетнике**, уз разлику да се подаци исказују у пореском билансу **на Обрасцу ПБ 2**, на одговарајућим позицијама (корекција расхода **на ред. бр. 8, 28 и 29**, односно корекција прихода **на ред. бр. 37, 38 и 40**).

¹ Правилником о контном оквиру нису прописани посебни троцифрени рачуни за евидентирање исправке вредности. Исправка вредности потраживања евидентира се на посебном аналитичком рачуну отвореном у оквиру троцифрених рачуна за потраживања у оквиру класе 2.

ПОРЕСКО ПРИЗНАВАЊЕ РАСХОДА ПО ОСНОВУ ЗАРАДА И ДРУГИХ ПРИМАЊА ЗАПОСЛЕНИХ

За признавање расхода по основу зарада и других примања запослених релевантне су следеће одредбе Закона о порезу на добит правних лица (у даљем тексту: ЗПДПЛ):

- **члан 9. ЗПДПЛ**, који се примењује на зараде и друга примања запослених лица, и
- **члан 9а ЗПДПЛ**, који се примењује на признавање отпремнина и новчаних накнада запосленом по основу одласка у пензију или престанка радног односа по другом основу.

Ове законске одредбе односе се на признавање расхода **само по основу примања запослених лица. На примања лица која нису у радном односу код обвезника**, по основу осталих уговора (нпр., уговора о делу, уговора о ауторском делу, уговора о привременим и повременим пословима, уговора о закупу непокретности и покретних ствари, итд.) **ове одредбе се не примењују**, већ се расход по овим основама признаје у пореском периоду у износима који су обрачунати на терет пословних расхода у складу са одредбама члана 7. ЗПДПЛ, као и осталим одредбама Закона.

У вези са примањима запослених, приликом утврђивања пореза на добит за 2023. годину треба имати у виду следеће:

– **расходи** које обвезник (као послодавац) искаже у својим пословним књигама а **који представљају зараду у складу са Законом о раду**, која у себи садржи порез и доприносе за обавезно социјално осигурање, **признају се у пореском билансу обвезника у складу са чланом 9. став 1. ЗПДПЛ у обрачунатом износу, независно од тога да ли су исплаћени.** Ови расходи се не уносе у порески биланс;

– **расходи обвезника (као послодавца) по основу издатака за запослене који се не сматрају зарадом у складу са Законом о раду, али који се у смислу Закона о порезу на доходак грађана (у даљем тексту: ЗПДГ) опорезују као зарада**, укључујући и примања на која се до износа прописаног тим законом не плаћа порез на зараде, **признају се у складу са чланом 9. став 2. ЗПДПЛ на терет расхода у пореском периоду у којем су исплаћени, односно реализовани, и то у целокупном износу (независно од тога да ли се ради о исплати извршеној до висине неопорезивог износа или преко неопорезивог износа).** Ови расходи, уколико су и исплаћени, односно реализовани у истом периоду за који се подноси порески биланс, не исказују се у пореском билансу. Међутим, **уколико нису исплаћени, односно реализовани у пореском периоду за који се подноси порески биланс уносе се на ред. бр. 16 Обрасца ПБ 1 (повећавају основицу пореза на добит), док се у (наредном) пореском периоду у којем се исплате, односно реализују уносе на ред. бр. 18 Обрасца ПБ 1 (смањују основицу пореза на добит).**

– **На примања запослених која се не сматрају зарадом, ни по Закону о раду ни по ЗПДГ, члан 9. ЗПДПЛ се не примењује.**

По овом питању МФИН дало је мишљење бр. 011-00-1068/2016-04 од 8. децембра 2016. године (ПС 24/16).

ПРИЗНАВАЊЕ ДОНАЦИЈА И ДОБРОЧИНИХ ДАВАЊА У ПОРЕСКОМ БИЛАНСУ

Када правна лица и предузетници донирају средства за здравствене, образовне, научне, хуманитарне, верске, спортске намене, заштиту животне средине и сличне намене, као и када врше улагања у културу широком кругу корисника (школе, болнице, верске заједнице, спортски клубови, црвени крст, хуманитарна удружења, позоришта и др.) исказују расходе, по правилу, на рачуну 579 – Остали непоменути расходи, било да је реч о добротиним давањима у новцу, било да је реч о стварима.

Расходи по основу добротиних давања не признају се у целости у пореском билансу, у складу са чланом 7а став 1. тачка 8) Закона о порезу на добит правних лица (у даљем тексту: Закон), будући да се сматра да нису настали у сврху обављања пословне делатности, **осим уколико је реч о издацима из члана 15. Закона** када је, уколико су испуњени прописани услови, **могуће њихово признавање до износа који се утврђује као 5% укупних прихода** обвезника за период и којем су извршена.¹

¹ За остале обвезнике, попут недобитних организација који пореску обавезу утврђују на ПБН 1, расходи по основу ових издатака нису значајни за утврђивање обавезе пореза на добит, будући да не примењују одредбе чл. 7. до 22в Закона (мишљење МФИН, 433-00-3285/2017-04 од 3.10.2017. године, ПС 19 и 20/17).

Пореско признавање ових расхода, за обвезнике који обавезу пореза на добит за 2023. годину утврђују на обрасцима ПБ 1 и ПДП, односно обавезу пореза на нето приход од самосталне делатности на обрасцима ПБ 2 и ППДГ-1С, уређено је чл. 7а и 15. Закона, и у свему је исто као за претходну годину.

Пореска управа је у октобру 2019. године на свом сајту објавила Упутство за остваривање пореских олакшица за донаторе у којем је децидно наведена документација коју обвезници треба да поседују и презентују надлежним пореским органима у поступцима контроле и доказивања испуњености услова за пореско признавање расхода по основу донација и хуманитарне помоћи у пореском билансу.

1. Издаци за здравствене, образовне, научне, спортске и друге намене из члана 15. став 1. Закона

Укупни издаци за ове намене, у виду донације у новцу, опреми, роби или производима, признају се као расход у пореском билансу донатора **у збирном износу до 5% од укупног прихода:**

Ред. бр.	Издаци за	Услови за признавање у пореском билансу	Признавање у пореском билансу
1.	Здравствене, образовне, научне, хуманитарне, верске и спортске намене, заштиту животне средине, као и давања учињена установама, односно пружаоцима услуга социјалне заштите основаним у складу са законом који уређује социјалну заштиту под условом да су извршени лицима регистрованим, односно основаним за те намене у складу са посебним прописима, која наведена давања искључиво користе за обављање делатности	морају бити испуњени услови из чл. 15. ст. 2. Закона ^{а)}	збирно до 5% од укупног прихода ^{б)}

КАПИТАЛНИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ КОЈЕ ОСТВАРЕ РЕЗИДЕНТНА ПРАВНА ЛИЦА

Капитални добити, односно губити утврђују се у Пореском билансу (Образац ПБ 1) који се подноси за период у којем су капитални добити / губити настали, на начин прописан Законом о порезу на добит правних лица (у даљем тексту: Закон). Дакле, у моменту отуђења имовине за коју се утврђује капитални добитак, односно губитак, обвезник не подноси посебну пореску пријаву, не обавештава Пореску управу, не утврђује и не плаћа порез на добит.

Будући да се Закон и подзаконска акта у протекле две године нису мењали, начин утврђивања капиталних добитака / губитака за 2023. годину у свему је исти у односу на прошлу, 2022. годину.

Износ утврђеног капиталног добитка / губитка исказаног у Обрасцу ПБ 1 за 2023. годину, као ни ранијих година, **не утиче на износ аконтација за порез на добит за 2024. годину**, будући да се аконтација за 2024. годину утврђује на основу опорезиве добити за 2023. годину, која у себи не садржи капиталне добитке и губитке.

1. Појам капиталног добитка, односно губитка

У пореском смислу, појам капиталног добитка, односно губитка везује се само за **поједине облике** сталне имовине, тј. капитални добити и губити настају **само преносом уз накнаду** имовине из члана 27. став 1. Закона.

Са друге стране, у **рачуноводству**, појам **капиталног добитка**, односно губитка означава добитак или губитак од отуђења **свих облика** сталне имовине. Добитак од продаје је позитивна разлика између продајне цене (без ПДВ) и књиговодствене вредности на дан продаје и у пословним књигама се исказује као приход на рачунима групе 67 – Остали приходи. Губитак од продаје је негативна разлика између продајне цене (без ПДВ) и књиговодствене вредности на дан продаје и у

пословним књигама се исказује као расход на рачунима групе 57 – Остали расходи. При томе, у рачуноводству овај губитак настаје **и приликом отуђења сталне имовине без накнаде**.

У складу са чланом 27. Закона, капитални добитак је приход који обвезник оствари продајом, односно другим преносом уз накнаду следећих врста имовине (у даљем тексту: капитална имовина):

1) **непокретности** које је користио, односно које користи као основно средство за обављање делатности, укључујући и непокретности у изградњи;

2) **права интелектуалне својине**;

3) **удела у капиталу правних лица и акција и осталих хартија од вредности**, које у складу са МРС, односно МСФИ представљају дугорочне финансијске пласмане, осим обвезница издатих у складу са прописима којима се уређује измирење обавезе Републике по основу зајма за привредни развој, девизне штедње грађана и дужничких хартија од вредности чији је издавалац, у складу са законом, Република, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе или Народна банка Србије;

4) **инвестиционе јединице** инвестиционог фонда, у складу са прописима којима се уређују инвестициони фондови;

5) **дигиталне имовине**, осим уколико обвезник, у смислу закона којим се уређује дигитална имовина, има дозволу за пружање услуга повезаних са дигиталном имовином и који је дигиталну имовину набавио искључиво ради даље продаје у оквиру обављања услуга повезаних са дигиталном имовином у складу са тим законом.

Капитални добити и губити не утврђују се по основу продаје, односно преноса уз накнаду непокретности изграђених или стечених ради даље продаје које су

НЕДОКУМЕНТОВАНИ ТРОШКОВИ И РАСХОДИ КОЈИ НИСУ ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ КАО ПОРЕСКИ НЕПРИЗНАТИ РАСХОДИ

На терет расхода у пореском билансу не признају се трошкови који се не могу документовати и трошкови који нису настали у сврху обављања пословне делатности (осим ако Законом о порезу на добит правних лица није друкчије уређено). За износ ових расхода увећава се основица пореза на добит правног лица, односно предузетника. На први поглед, законске норме о непризнавању трошкова који нису документовани и трошкова који нису настали у сврху обављања делатности су јасне и не стварају могућност различитих тумачења од стране пореских обвезника и вршилаца пореске контроле. Међутим, пракса демантује овакве претпоставке, и око ових расхода настају бројна размимоилажења у интерпретацији од стране привредног субјекта и инспектора Пореске управе.

1. Шта се сматра трошковима који нису документовани?

Закон о порезу на добит правних лица (у наставку: Закон) је у чл. 7а ст. 1. тач. 1) прописао да се на терет расхода у пореском билансу не признају трошкови који се не могу документовати. Износ трошкова који се не могу документовати, као непризнат расход, правна лица у пореском билансу на Обрасцу ПБ-1 приказују се, на рб. 6, а предузетници на ред. бр. 7 Обрасца ПБ 2.

Међутим, Законом и другим подзаконским актима донетим на основу њега није ближе дефинисано који трошкови се сматрају трошковима који нису недокументовани и нису одређени ближи критеријуми на основу којих се оцењује недокументованост трошка.

У недостатку тога, по нашем мишљењу, приликом тумачења ове одредбе треба поћи од Закона о рачуноводству и чл. 8. и 9. овог Закона.

По нашем мишљењу, трошковима који нису документовани требало би да се сматрају расходи који су:

(1) исказани преко одговарајућег рачуна класе 5 без икакве документације, или

(2) књижени су на основу неверодостојних рачуноводствених исправа које не обухватају све податке потребне за књижење у смислу да се из њих не може сазнати основ, врста и садржај пословне промене, те се може посумњати да ли је пословна промена уопште настала, или

(3) су књижени не основу рачуноводствених исправа које не садрже нити ручни или електронски потпис нити другу идентификациону ознаку одговорног лица, односно лица овлашћеног за издавање конкретне рачуноводствене исправе, те се конкретна рачуноводствена исправа не може довести у везу ни са једним лицем које стоји иза ње.

До сада су припадници Пореске управе показивали одређени степен толеранције према рачунима за услуге издатим од стране јавних предузећа или мултинационалних компанија на којима се не налази никакав потпис или идентификациона ознака, а наведено је да су валидни без потписа и печата. Печат није обавезан елемент рачуноводствене исправе, али одсуство потписа или било које идентификационе ознаке може довести до квалификације расхода као недокументованог трошка, те уколико је могуће примаоци оваквих рачуна у циљу минимизације ризика, треба да покушају код издаваоца да се оваква документација на одговарајући начин потпише (ручно или електронски) или на њој наведе идентификациона ознака (име и презиме, факсимил и сл.) лица које је издало ту рачуноводствену исправу. Заштитна мера може бити и то да на овакве рачуне потпис стави примаалац рачуна.

Валидном рачуноводственом исправом сматра **и фактура издата од паушално опорезованог предузетника** за пружене услуге о чему је МФИН издало мишљење бр. 011-00-00934/2016-04 од 18.11.2016. год. (ПС 24/16, стр 205).

ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА И ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ (ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗИ)

Правна лица која примењују пуне МРС/МСФИ, односно МСФИ за МСП¹ за потребе састављања финансијских извештаја за 2023. годину одложене порезе утврђују и евидентирају на исти начин као и прошле године, будући да по овом питању није било измена. Микро и друга правна лица која примењују Правилник за микро и друга правна лица (као и до сада) не утврђују и не исказују одложене порезе.

Правна лица која примењују пуне МРС/МСФИ, а која су почев од састављања финансијских извештаја за 2021. годину била дужна да примене измене МРС/МСФИ², чији превод је објављен у „Службеном гласнику РС“, бр. 123/20, обрачун одложених пореза на крају 2023. године врше на исти начин као и прошле године.

Ови субјекти треба да обратe пажњу на тумачење *IFRIC 23 – Неизвесност у вези са третманом пореза на добитак*, којим се објашњава начин примене захтева из МРС 12 у случају постојања неизвесности у погледу начина примене пореских прописа на одређене трансакције и околности, односно у случају када није извесно да ли ће начин примене одређеног пореског прописа пореске власти уважити као прихватљив у складу са законом који уређује опорезивање добити правног лица. У том случају, када постоји „неизвестан порески третман“, потребно га је узети у обзир приликом рачуноводственог обухватања текућих и одложених пореза од стране правног лица.

Напомињемо да је у мају 2021. године IASB издао документ *Одложени порез у вези са средствима и обавезама који проистичу из једне трансакције* којим су

измењени параграфи 15, 22 и 24 у МРС 12 – **Порези на добитак**, уз додавање новог параграфа 22А. IASB је закључио да, када настану привремене разлике при почетном признавању средстава за лизинг и обавезе за лизинг, ове привремене разлике су често једнаке и пребијања која се врше (односно, опорезиве и одбитне привремене разлике) су истог износа. Ако изузеће од признавања није примењено, ентитет би генерално признавао одложено пореско средство и обавезу у истом износу за ове привремене разлике. Признавање одложеног пореског средства и обавезе у истом износу не би захтевало прилагођавање књиговодствене вредности повезане имовине или обавезе за лизинг; нити би то имало утицаја на добит или губитак. Дакле, исход због којег је изузеће од признавања осмишљено је да спречи признавање одложеног пореза у таквим околностима.

Ентитет примењује ове измене за годишње извештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године. Ове измене подједнако се примењују и на друге трансакције на које измене утичу, као што су репрограмирање и сличне обавезе (обавезе које се деле) и одговарајући износи признати као део набавне вредности повезане имовине. О овим изменама МРС 12 писали смо у ПС 1/23, на стр. 49.

Субјекти који примењују МСФИ за МСП и одложене порезе утврђују у складу са Одељком 29 – Порез на добитак, чији је превод објављен у „Службеном гласнику РС“, бр. 81/18, одложене порезе за 2023. годину утврђиваће и исказивати на исти начин као и прошле године.

Правна лица која примењују МСФИ за МСП, а која су се у складу са *параграфом 15 Одељка 17 – Некретнине, постројења и опрема* определила за накнадно мерење некретнина, постројења и опреме по моделу ревалоризације, одложене порезе по овом основу утврђују на исти начин на који то чине и правна

1 Суштински, нема битних разлика у захтевима који се прописују Одељком 29 МСФИ за МСП у односу на МРС 12.

2 Измене МРС 12 нису биле суштински значајне за нашу рачуноводствену праксу.

ОБРАЗАЦ ПДП

(ОБРАЧУН ПОРЕЗА НА ДОБИТ, ПОРЕСКИХ ПОДСТИЦАЈА И АКОНТАЦИЈА ЗА ПРАВНА ЛИЦА КОЈА САСТАВЉАЈУ ОБРАЗАЦ ПБ 1)

Пореска пријава и порески биланс за утврђивање коначне пореске обавезе за порез на добит за 2022. годину, у којој се утврђују и аконтације за 2024. годину, подноси се искључиво електронским путем, преко портала *eПорези* на сајту Пореске управе, најкасније до **28. јуна 2024. године**.

Пореска пријава на Обрасцу ПДП прописана је *Правилником о садржају пореске пријаве за обрачун пореза на добит правних лица* („Службени гласник РС“, бр. 30/15, 101/16, 8/19, 94/19, 159/20 и 97/21 – у даљем тексту: *Правилник о пореској пријави*).

Правилник о пореској пријави, а самим тим и образац пореске пријаве, нису се мењали у односу на прошлу годину.

У овом чланку указујемо на начин попуњавања позиција значајних за утврђивање пореза на добит за 2023. годину и аконтација¹ за 2024. годину за правна лица која састављају Образац ПБ 1, као и образаца за остваривање права на пореске подстицаје.

Подсећамо на то да у 2023. години обвезник може:

– искористити неискоришћени износ пореског кредита из ранијих периода, генерисаног у складу са чланом 48. Закона о порезу на добит правних лица (у даљем тексту: Закон);

– остварити право на порески подстицај по члану 50а Закона (десетогодишње пореско ослобођење), о чему детаљно објашњење дајемо у посебном чланку у овом броју;

– остварити право на порески кредит у складу са:

1) чланом 51. Закона – за износ пореза на добит плаћеног у другој држави на добит остварену посло-

вањем преко сталне пословне јединице у тој другој држави,

2) чланом 52. Закона – за износ пореза који је његова нерезидентна филијала платила у другој држави на добит из које су исплаћене дивиденде, као и за износ пореза по одбитку који је нерезидентна филијала платила у другој држави на те исплаћене дивиденде,

3) чланом 53а Закона – за износ пореза по одбитку плаћеног у другој држави по основу камата, ауторских накнада, накнада по основу закупа непокретности и покретних ствари, дивиденди које не испуњавају услове да би се на њих примениле одредбе члана 52. Закона, као и услуга,

4) чланом 53б Закона – за износ пореза на капитални добитак који је плаћен у другој држави по основу продаје капиталне имовине из члана 27. став 1. Закона,

5) чланом 50ј Закона – по основу улагања у капитал новооснованих привредних друштава која обављају иновациону делатност (о свим наведеним пореским кредитима пишемо у посебним чланцима у овом броју часописа).

Уколико је обвезник предао Агенцији за привредне регистре Изјаву о неактивности, дужан је да преда и пореску пријаву на Обрасцу ПДП. Пореска пријава се подноси преко портала *eПорези* уласком у избор пријаве ПДП, и бирањем опције – Услед неактивности.

1. Пореска пријава – Образац ПДП

У случају када порески обвезник (коме није одобрено пореско консолидовање) подноси пореску пријаву за коначно утврђивање пореза за 2023. годину, пореску пријаву саставља на Обрасцу ПДП и поља 1.1 до 3.2 попуњава на следећи начин:

¹ О утврђивању и књижењу аконтација пореза на добит пишемо у посебном чланку у овом броју

ПОРЕСКО ОСЛОБОЂЕЊЕ ПО ОСНОВУ УЛАГАЊА НА РОК ОД ДЕСЕТ ГОДИНА (ОБРАСЦИ СУ И СУ 1)

Према члану 50а Закона о порезу на добит правних лица (у даљем тексту: Закон), порески обвезник може се ослободити плаћања пореза на добит у периоду од десет година, уколико:

– уложи у своја основна средства, односно у чија основна средства друго лице уложи више од 1 милијарде динара;

– та основна средства користи за обављање претежне делатности и делатности уписаних у свој оснивачки, односно други акт којим се одређују делатности које обвезник обавља;

– у периоду улагања додатно запосли на неодређено време најмање 100 лица.

Висина пореског ослобођења утврђује се сразмерно са извршеним улагањем на Обрасцу СУ чија је садржина прописана чланом 6. *Правилника о садржају пореског биланса и другим питањима од значаја за начин утврђивања пореза на добит правних лица* (у даљем тексту: Правилник).

Уколико обвезник прихода од самосталне делатности (предузетник) оствари право на ово пореско ослобођење, висину пореског ослобођења утврђује сразмерно са извршеним улагањем на Обрасцу СУ 1, чија је садржина прописана чланом 5. *Правилника о садржају пореског биланса и другим питањима од значаја за начин утврђивања пореза на доходак грађана на приходе од самосталне делатности*.

Правила у погледу начина утврђивања пореског ослобођења из члана 50а Закона нису се мењала у односу на прошлу годину.

1. Улагања у основна средства као услов за пореско ослобођење

Као што смо у уводном делу истакли, један од услова за остваривање права на пореско ослобођење из члана 50а Закона је да у периоду улагања обвезник уложи у своја основна средства, односно да у основна

средства обвезника друго лице уложи више од једне милијарде динара, као и да се та основна средства користе за **обављање претежне делатности и делатности уписаних у оснивачки, односно други акт којим се одређују делатности које обвезник обавља.**

Дакле, право на пореско ослобођење из члана 50а Закона није ограничено само на улагања у основна средства која обвезник користи за обављање регистроване делатности (уписане у АПР-у), а што је МФИН потврдило у следећим Мишљењима:

„Обвезник који је право на пореско ослобођење из члана 50а Закона остварио по основу улагања у основна средства која је користио за обављање претежне (регистроване) делатности, а у неком од наредних пореских периода изврши промену претежне делатности (евидентиране у Агенцији за привредне регистре), не губи право на пореско ослобођење уколико предметна основна средства настави да користи за обављање делатности која је уписана у његовом оснивачком акту или у другом акту којим се одређују делатности које обвезник обавља, уз испуњење осталих Законом прописаних услова.“

(Мишљење МФИН бр. 011-00-808/2015-04 од 04.08.2015. године, ПС 16/15, стр. 145)

„У складу са наведеним законским одредбама, право на пореско ослобођење из члана 50а Закона остварује се по основу улагања у основна средства која обвезник користи за обављање претежне (регистроване) делатности или делатности која је уписана у његовом оснивачком акту или другом акту којим се одређују делатности које обвезник обавља. С тим у вези, уколико је обвезник извршио улагање у куповину 1/3 идеалног дела објекта, при чему истовремено део објекта (у наведеној сразмери) и користи за обављање претежне делатности (или делатности које су уписане у његовом оснивачком или другом акту), обвезнику се по основу предметног улагања

ДВОСТРУКО ПРИЗНАВАЊЕ ТРОШКОВА ИСТРАЖИВАЊА И РАЗВОЈА У ПОРЕСКОМ БИЛАНСУ

Изменама Закона о порезу на добит правних лица (у даљем тексту: Закон), које су усвојене у децембру 2018. године додат је, између осталог, и члан 22г којим је од 2019. године уведена подстицајна мера да се као **расход у пореском билансу обвезника могу признати, у двоструко увећаном износу, трошкови који су непосредно повезани са истраживањем и развојем које обвезник обавља у Републици.**

Овај подстицај **не може да се користи** за трошкове истраживања и развоја које је обвезник имао у иностранству, као и за трошкове истраживања настале у циљу проналажења и развоја нафте, гаса или минералних залиха у екстрактивној индустрији.

Поступак и начин остваривања овог подстицаја подстицаја уређени су Правилником о условима и начину остваривања права на признавање трошкова који су непосредно повезани са истраживањем и развојем у пореском билансу у двоструко увећаном износу („Службени гласник РС“, бр. 50/19 – у даљем тексту: **Правилник о признавању трошкова истраживања и развоја**).

У пореском билансу (Образац ПБ 1) у вези са двоструким признавањем трошкова истраживања и развоја, предвиђене су две ставке:

р.б. 36 – на којем се приказује износ укупних трошкова истраживања и развоја који су исказани у закључку документације коју обвезник прилаже уз порески биланс;

р.б. 43 – на којем се приказује износ који се укључује у пореску основицу у случају смањења процента коришћења сталних средстава за сврхе истраживања и развоја.

У Обрасцу ПБ 2 то су р.б. 35 и р.б. 38.

За остваривање овог пореског подстицаја порески обвезник мора да води врло детаљну и захтевну евиденцију са прописаном документацијом која треба да се обезбеди до момента подношења пореског биланса. Одређена документација се доставља у папирном облику уз порески биланс.

У вези са трошковима зарада у вези са истраживањем и развојем за сваког запосленог мора да се документује колико радног времена је радио на одређеном пројекту. Минимум је да је 90% свих запослених ангажовано на истраживачко-развојном пројекту на територији Републике Србије.

За сваки појединачни пројекат обвезник треба да специфицира трошкове истраживања и развоја по врстама трошка (зараде, материјал, улагања у нематеријалну имовину и основна средства, трошкови закупа, трошкови консултантских услуга који су у вези са истраживањем и развојем итд.) и тако покаже како је дошао до укупног износа који приказује на р.б. 36 пореског биланса.

О документовању трошкова истраживања и развоја детаљније пишемо у тачки 8. чланка.

ПОРЕСКИ КРЕДИТ ЗА УЛАГАЊЕ У КАПИТАЛ НОВООСНОВАНОГ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА КОЈЕ ОБАВЉА ИНОВАЦИОНУ ДЕЛАТНОСТ

Чланом 50ј Закона о порезу на добит (у даљем тексту: Закон) од 2019. год. уведена је пореска олакшица – порески кредит у висини од **30% извршеног улагања** (уз одређене лимите) обвезнику који се не може сматрати новооснованим привредним друштвом које обавља иновациону делатност, а **који изврши улагање у капитал новооснованог привредног друштва које обавља иновациону делатност.**

Правилником о условима и начину остваривања права на порески кредит за улагање у капитал новооснованог привредног друштва које обавља иновациону делатност („СГРС“, бр. 50/19 – у даљем тексту: Правилник о пореском кредиту за улагања у капитал новооснованог привредног друштва) прописани су обрасци **УИД, УИД 1, УИД 2 и ПК 5** који се у електронском облику преко портала Пореске управе подносе у случају коришћења овог пореског кредита. Обрасци УИД, УИД 1 и УИД 2 су изјаве о испуњености услова за коришћење, а на Обрасцу ПК 5 врши се обрачун пореског кредита.

У Обрасцу ПДП предвиђене су **следеће позиције у вези са овим пореским кредитом:**

- **рб. 5.4.9 ПК 5** – на којој се уноси износ за који обвезник има право на умањење обрачунатог пореза по основу пореског кредита за иновациону делатност. На овој позицији исказује се износ са редног броја 5. Обрасца ПК 5

- **рб. 6.4.4 ПК 5** – на којој се уноси износ неискоришћеног пореског кредита са редног броја 6. Обрасца ПК 5, који се преноси у наредни порески период и може се искористити за умањење аконтације пореза на добит за следећу годину.

Правна лица која врше новчана улагања у капитал иновационих привредних друштва (млађих од три године) овај порески кредит нису могли да користе у 2019, 2020, 2021. и 2022. години, већ први пут тек 2023. односно у наредним годинама,

из разлога што је један од услова да улагач своје улагање није смањивао непрекидно у периоду од три године од дана улагања. Тек по испуњењу овог услова, у наредном пореском периоду може да се користи порески кредит.

Нпр., уколико је улагање извршено у марту 2019. године, услов да улагање није смањено три године, биће испуњен у марту 2022. год. а порески кредит може да се користи у 2023. год.

Ако је улагање извршено у априлу 2022. услов у погледу три године ће бити испуњен у априлу 2025, а порески кредит може да се користи у 2026. години.

Обрасци УИД и УИД 1 подносе се електронски преко портала Пореске управе уз пореску пријаву у пореском периоду када је правно лице извршило новчано улагање у капитал новооснованог иновационог привредног друштва, иако у тој години обвезник нема право на порески кредит.

Обрасци УИД 2 и ПК 5 подносе се након испуњења услова да улагање није смањено три године и то уз пореску пријаву за наредни период, када обвезник остварује право на порески кредит.

Овај порески кредит ће по први пут моћи да се искористи у 2023. год. за улагања у капитал новооснованог привредног друштва које обавља иновациону делатност која су извршена у току 2019. год. о чему детаљније пишемо у наставку.

1. Услови за порески кредит

Од 2019. год. обвезник који се не може сматрати новооснованим привредним друштвом које обавља иновациону делатност, а **који изврши улагање у капитал новооснованог привредног друштва које обавља иновациону делатност, има право на порески кредит у висини од 30% извршеног улагања.**

Право на порески кредит има обвезник који пре улагања, самостално или заједно са свим својим по-

ИЗУЗИМАЊЕ 80% КВАЛИФИКОВАНОГ ПРИХОДА ИЗ ОСНОВИЦЕ ПОРЕЗА НА ДОБИТ

Једна од подстицајних пореских мера која је уведена изменама Закона о порезу на добит правних лица (у даљем тексту: Закон), са применом од 2019. године, је изузимање 80% квалификованог прихода из пореске основице у складу са чланом 256 Закона.

Суштина ове законске одредбе је да 80% квалификованог прихода којег је почев од 2019. год. остварио обвезник који је носилац ауторског/сродног права или носилац права/подносилац пријава за патент, по основу накнаде за искоришћавање депонованог ауторског дела, предмета сродног права, односно патента (осим накнаде за пренос ауторског или сродног права, односно проналаска у целини), у пореском билансу може бити изузето из пореске основице, тј. порезу на добит ће подлегати 20% оваквог прихода.

Правилником о условима и начину изузимања квалификованих прихода из основице пореза на добит правних лица („СГРС“, бр. 50/19 – у даљем тексту: **Правилник о изузимању квалификованог прихода**) се ова материја детаљније уређује. Правилник је прописао **Образац ОКП** на којем се врши обрачун квалификованог прихода.

У **Обрасцу ПБ 1** предвиђене су посебне ставке у вези са изузимањем 80% квалификованог прихода. То су:

● **ред. бр. 50** – на којем се уноси износ квалификованог прихода који не улази у основицу за опорезивање, а који је једнак износу на редном броју 5. Обрасца ОКП

● **ред. бр. 44** – на којем се исказује износ који се укључује у пореску основицу у пореском периоду у којем је пријава у вези са проналаском одбачена од стране надлежног органа.

У **Обрасцу ПБ 2** то су **ред. бр. 43 и 38**.

Образац ОКП се предаје уз порески биланс искључиво електронским путем преко портала **Пореске управе**.

За овај порески подстицај порески обвезник, у моменту подношења пореске пријаве и пореског биланса за порески период у којем користи право на изузимање, треба да поседује прописану, врло детаљну документацију. Међутим, та документација не мора да се доставља уз порески биланс, већ само у случају када достављање захтева порески орган.

Чланом 256 став 1. Закона предвиђено је да се квалификовани приход, који оствари обвезник – носилац ауторског или сродног права, по основу накнаде за искоришћавање депонованог ауторског дела или предмета сродног права, осим накнаде за пренос ауторског или сродног права у целини, уколико се за то обвезник определи и у складу са условима и на начин предвиђен овим чланом, може изузети из пореске основице у износу од 80% тако оствареног прихода.

Квалификовани приход се изузима из пореске основице **умањен за износ укупних историјских или текућих порески признатих расхода у вези са активностима истраживања и развоја које су као последицу имале настанак тог ауторског дела или предмета сродног права** у складу са одредбама чл. 7, 7а, 8, 9, 9а, 10, 10а, 10б, 15. и 22г овог закона (у даљем тексту: квалификовани расходи).

ПОРЕСКИ КРЕДИТ ПО ОСНОВУ ПОРЕЗА НА КАПИТАЛНИ ДОБИТАК ПЛАЋЕН У ДРУГОЈ ДРЖАВИ У СКЛАДУ СА ЧЛАНОМ 53Б ЗАКОНА О ПОРЕЗУ НА ДОБИТ ПРАВНИХ ЛИЦА

Чланом 53б Закона о порезу на добит правних лица (у даљем тексту: Закон) прописано је да резидентни обвезник који у другој држави оствари капитални добитак по основу продаје имовине из члана 27. став 1. Закона, на који је плаћен порез у тој другој држави, може умањити обрачунати порез на добит правних лица у Републици за износ пореза плаћеног у тој другој држави.

У погледу остваривања права на порески кредит, Закон прописује следећа два ограничења:

– износ пореског кредита не може бити већи од износа пореза који би, по прописаној стопи од 15%, био обрачунат на капитални добитак утврђен у складу са одредбама Закона;

– порески кредит не признаје се по основу пореза који је плаћен у другој држави уколико је међународним уговором о избегавању двоструког опорезивања (у наставку: УИДО) право опорезивања капиталног добитка додељено искључиво Републици Србији.

Начин остваривања права на порески кредит по члану 53б Закона није се мењао у односу на прошлу годину.

1. Услови за остваривање права на порески кредит

Резидентни обвезник има право да користи порески кредит по члану 53б Закона, под условом:

1. Да је у другој држави остварио капитални добитак продајом капиталне имовине из члана 27. став 1. Закона;

2. Да је порез на тако остварени капитални добитак плаћен у другој држави;

3. Да са другом државом (државом извора прихода):

– није закључен УИДО, или

– је закључен УИДО, при чему сходно решењу садржаном у конкретном УИДО, право опорезивања не припада искључиво Републици Србији (држави резидентности), већ и другој држави уговорници (држави извора).

На пример, уколико би резидентни обвезник платио порез у САД на капитални добитак остварен продајом удела у друштву са седиштем у САД, са којом Србија нема у примени УИДО, имао би право на порески кредит у складу са чланом 53б Закона, под условом да располаже потврдом о плаћеном порезу издатом од стране надлежног органа САД.

Када је у питању примена УИДО, треба имати у виду то да већина УИДО које примењује Република Србија, **право опорезивања капиталних добитка даје држави резидентности** продавца, односно лица које отуђује имовину (у конкретном случају, Републици Србији), **док држава извора** (у конкретном случају страна држава у којој је остварен приход по основу капиталног добитка) **има право опорезивања само у одређеним случајевима који су експлицитно наведени у УИДО.**

Наиме, према већини УИДО, држава извора има право опорезивања капиталних добитака остварених продајом:

– непокретности која се налази на њеној територији, и

– акција или упоредивих интереса који (у било којем периоду током 365 дана пре отуђења) више од 50% своје вредности остварују непосредно или посредно од непокретности која се налази у држави извора.

Напомињемо да је за остваривање права на порески кредит по члану 53б Закона значајна само садржина решења које предвиђа конкретни УИДО, без обзира на то да ли ће се решење из УИДО и применити (услед (не)испуњења услова за његову примену).

ПОРЕСКИ КРЕДИТ ПО ОСНОВУ ПОРЕЗА ПО ОДБИТКУ ПЛАЋЕНОГ У ДРУГОЈ ДРЖАВИ НА ПРИХОДЕ ПО ОСНОВУ КАМАТА, АУТОРСКИХ НАКНАДА, ДИВИДЕНДИ, ДАВАЊА У ЗАКУП ПОКРЕТНИХ И НЕПОКРЕТНИХ СТВАРИ И УСЛУГА

У случају када резидентна правна лица остварују из других држава приходе по основу дивиденди, камата, ауторских накнада, давања у закуп покретних и непокретних ствари, као и услуга, ти приходи, по правилу, опорезују се порезом по одбитку према прописима државе извора прихода. Будући да се предметни приходи укључују у приходе резидентног правног лица и опорезују порезом на добит у Републици Србији, у наведеним ситуацијама долази до двоструког опорезивања:

- порезом по одбитку у држави извора прихода, и
- порезом на добит у земљи резидентности примаоца прихода, тј. у Републици Србији.

У циљу избегавања двоструког опорезивања, Законом о порезу на добит правних лица (у даљем тексту: Закон), прописани су:

- порески кредит за износ пореза који је нерезидентна филијала резидентног обвезника платила у другој држави на добит из које су исплаћене дивиденде, као и за износ пореза по одбитку који је нерезидентна филијала платила у другој држави на те исплаћене дивиденде (члан 52. Закона), и

- порески кредит за износ пореза по одбитку који је плаћен у другој држави на приходе по основу ауторских накнада, камата, закупа покретних и непокретних ствари, дивиденди и услуга (члан 53а Закона).

И један и други порески кредит признају се по основу пореза по одбитку који је на дивиденде плаћен у другој држави. Међутим, право на порески кредит по члану 52. Закона може остварити само обвезник коме дивиденде исплаћује нерезидента филијала из иностранства (по Закону, нерезидентном филијалом сматра се правно лице у иностранству у чијем је капиталу резидентни обвезник учествовао са најмање 10% непрекидно у периоду од најмање годину дана који претходи подношењу пореског биланса). Сви остали порески обвезници право на порески кредит по основу пореза по одбитку на дивиденде могу остварити у складу са чланом 53а Закона.

О пореском кредиту по члану 52. Закона пишемо у посебном чланку у овом броју часописа. У овом чланку, када говоримо о дивидендама, увек је реч о дивидендама по којима обвезник не испуњава услове прописане одредбама члана 52. Закона.

Начин остваривања права на порески кредит по члану 53а Закона није се мењао у односу на прошлу годину.

1. ПРАВО НА ПОРЕСКИ КРЕДИТ ПРЕМА ЧЛАНУ 53А ЗАКОНА

Према члану 53а Закона:

„Резидентни обвезник који из друге државе оствари приходе од камата, ауторских накнада, накнада по основу закупа непокретности и покретних ствари, дивиденди које не испуњавају услове да би се на њих примениле одредбе члана 52. овог закона, као и услуга, на које је плаћен порез по одбитку у тој другој држави, може умањити обрачунати порез на добит правних лица у Републици за износ пореза по одбитку плаћеног у тој другој држави.

Уколико резидентни обвезник користи право на порески кредит из става 1. овог члана, приходи од камата, ауторских накнада, накнада по основу закупа непокретности и покретних ствари, дивиденди које не испуњавају услове да би се на њих примениле одредбе члана 52. овог закона, као и услуга, остварени у другој држави, а по основу којих се користи право на порески кредит из става 1. овог члана, укључују се у приходе резидентног правног лица у износу увећаном за плаћени порез по одбитку на камате, ауторске накнаде, накнаде по основу закупа непокретности и покретних ствари, дивиденде које не испуњавају услове да би се на њих примениле одредбе члана 52. овог закона, као и услуге.

Порески кредит из става 1. овог члана може се користити за умањење обрачуног пореза резидентног правног лица у износу плаћеног пореза у другој држави, а највише до износа који би се добио применом пореске

ПОРЕСКИ КРЕДИТ ПО ОСНОВУ ДОБИТИ ДОМАЊЕГ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА ОСТВАРЕНЕ ПРЕКО ОГРАНКА У ИНОСТРАНСТВУ

Опорезивање сталне пословне јединице¹ домаћег привредног друштва у иностранству врши се како према прописима државе у којој стална јединица послује, тако и према домаћим прописима.

Одредбе Закона о порезу на добит правних лица (у даљем тексту: Закон), којима је уређено право на порески кредит по овом основу нису се мењале у односу на прошлу годину, тако да проблеми у погледу примене међународних уговора о избегавању двоструког опорезивања (у даљем тексту: УИДО), када је уговорен метод изузимања, и даље остају. У оквиру чланка, као и раније, дајемо предлоге могућих решења по овом питању.

Закон приликом опорезивања добити домаћих правних лица не прави разлику да ли је она остварена пословањем у земљи или пословањем преко сталне јединице у иностранству.

Ипак, с обзиром на то да је добит остварена преко сталне јединице у иностранству, по правилу, предмет опорезивања и у тој страниој држави, Закон даје резидентном обвезнику право на порески кредит у износу плаћеног пореза на добит у тој држави, уз испуњење одређених услова.

За потпуно сагледавање ове теме требало би узети у обзир и УИДО, који, такође, посебно третирају добит остварену преко сталне јединице у другој држави.

Када се добит домаћег правног лица остварује преко сталне пословне јединице из иностранства, у намери да се оствари пореска уштеда у погледу пореза на добит, требало би водити рачуна, пре свега, о следећим питањима:

– да ли постоји обавеза утврђивања и плаћања пореза на остварену добит сталне пословне јединице у страниој држави и на који начин, односно да ли према националним прописима државе у којој стална

јединица послује постоји одређене пореске олакшице у погледу опорезивања остварене добити?²

– шта је прописано одредбама домаћег Закона по овом питању?

– да ли се добит остварује преко пословне јединице из државе са којом је закључен УИДО³ или из државе са којом није закључен УИДО?

– уколико је УИДО закључен и у примени је, који од метода за отклањање двоструког опорезивања је предвиђен УИДО, метод изузимања или метод кредита?⁴

– да ли су испуњени услови за остваривање пореске уштеде приликом обрачуна пореза на добит у погледу поседовања и достављања адекватне пропратне документације?

Одговори на ова питања условиће и поступак у погледу пореског третмана, као и остваривања евенуалних пореских уштеда.

У складу са чланом 51. Закона:

„Ако резидентни обвезник оствари добит пословањем у другој држави, на коју је плаћен порез у тој држави, на рачун пореза на добит правних лица утврђеног према одредбама овог закона одобрава му се порески кредит у висини пореза на добит плаћеног у тој другој држави.

Порески кредит из става 1. овог члана не може бити већи од износа који би се обрачунао применом одредаба овог закона на добит остварену у иностранству.“

¹ У вези са овим, огранак правног лица често се поистовећује са сталном пословном јединицом обвезника, што се, по правилу, у пореском смислу и може чинити. Ипак, између ова два термина не стоји знак једнакости (за више детаља видети чланак *Обрачун пореза на добит сталне пословне јединице (огранка) страног правног лица* у овом броју).

² Одговор на ово питање, по правилу, лежи у одговарајућем пропису стране државе који третира опорезивање правних лица.

У Републици Црној Гори то је, рецимо, „Закон о порезу на добит правних лица“, а у Словенији то је „Закон о давку од добичка правих осеб“.

Наглашавамо да нам није намера да се у овом чланку бавимо конкретним законским решењима страних држава, већ да само упутимо, када су страни прописи у питању, на које законе, примера ради, треба обратити пажњу.

³ Као и да ли је порески уговор у примени.

⁴ Или метод кредита за уштеђени порез.

ПОРЕСКИ КРЕДИТ ПО ОСНОВУ ПОРЕЗА НА ДОБИТ И ПОРЕЗА ПО ОДБИТКУ НА ДИВИДЕНДЕ ПЛАЋЕНИХ У ДРУГОЈ ДРЖАВИ

У случају када резидентна правна лица обављају пословање у иностранству преко својих зависних друштава и по том основу остварују дивиденде из друге државе, долази до двоструког опорезивања добити остварене у тој другој држави.

Наиме, зависно друштво – нерезидентна филијала у својој матичној држави прво плаћа порез на добит из које се исплаћују дивиденде, затим порез по одбитку приликом исплате дивиденде домаћем правном лицу, док се у Србији тако остварени приходи од дивиденде укључују у основицу за обрачун пореза на добит који домаће правно лице плаћа у складу са Законом о порезу на добит правних лица (у даљем тексту: Закон).

У циљу отклањања двоструког опорезивања, Законом је прописано право резидентног обвезника на порески кредит, тј. умањење обрачунатог пореза на добит, за износ пореза који је његова нерезидентна филијала платила у другој држави на добит из које су исплаћене дивиденде, као и за износ пореза по одбитку који је нерезидентна филијала платила у другој држави на те исплаћене дивиденде.

Право на предметни порески кредит прописано је чланом 52. Закона и може га остварити само обвезник коме дивиденду исплаћује нерезидента филијала из иностранства, под којом се подразумева правно лице у иностранству у чијем је капиталу резидентни обвезник учествовао са најмање 10%, непрекидно у периоду од најмање годину дана који претходи подношењу пореског биланса.

Сви остали порески обвезници право на порески кредит по основу пореза по одбитку на дивиденде могу остварити у складу са чланом 53а Закона, о чему пишемо у посебном чланку у овом броју часописа.

У овом чланку, када говоримо о дивидендама, увек је реч о дивидендама по којима обвезник испуњава услове прописане одредбама члана 52. Закона.

Напомињемо да се начин остваривања права на порески кредит по члану 52. Закона није мењао у односу на прошлу годину.

1. РАЧУНОВОДСТВЕНО ЕВИДЕНТИРАЊЕ ПРИХОДА ОД ДИВИДЕНДЕ

Будући да је за разумевање услова за остваривање права на порески кредит као и самог механизма остваривања овог права важно разумети рачуноводствени третман прихода од дивиденди, на почетку ћемо се осврнути на начин књижења ових прихода у пословним књигама резидентног обвезника – примаоца дивиденде.

Наиме, кључно питање које се овде поставља је да ли приход од дивиденде у пословним књигама резидентног обвезника треба признати у бруто износу (који у себи садржи износ пореза по одбитку) и одвојено признати расход по основу пореза по одбитку, или је приход од дивиденде потребно исказати у нето износу (умањеном за износ пореза по одбитку), без исказивања расхода пореза у пословним књигама.

Према МРС 12.2, порез на добитак укључује све домаће и иностране порезе који се заснивају на опорезивом добитку. Порез на добитак такође укључује порезе, као што су **обустањени порези**, које плаћа зависни ентитет, придружени ентитет или заједнички аранжман при расподели ентитету који сачињава извештај. Обустањени порез се у МСР 12 објашњава на следећи начин: „*када ентитет исплаћује дивиденде својим акционарима, од њега се може тражити да део дивиденди исплати пореским властима у име акционара. У многим законодавствима овај износ се назива обустањени порез. Такав износ, који је исплаћен или доспева за плаћање пореским властима, обрачунава се на терет капитала као део дивиденди.*“ (МРС 12.65А).

У складу са МРС 12.77, **порески расход (приход) повезан са добитком или губитком у редовном по-**

УТВРЂИВАЊЕ И КЊИЖЕЊЕ КОНАЧНЕ ОБАВЕЗЕ ПОРЕЗА НА ДОБИТ ЗА 2023. ГОДИНУ И АКОНТАЦИЈА ЗА 2024. ГОДИНУ ЗА ОБВЕЗНИКЕ КОЈИ САСТАВЉАЈУ ПБ 1

Према одредбама члана 66. став 1. Закона о порезу на добит правних лица (у даљем тексту: Закон), порески обвезник дужан је да у пореској пријави обрачуна порез на добит за порески период за који се пријава подноси. Податак о обрачунатом порезу на добит за порески период исказан је **на ред. бр. 5.7. ПДП**, што уједно представља коначну обавезу за порез на добит коју ће обвезник прокњижити под 31.12.2023. године ставом 721/481.

Како би у финансијске извештаје унели стварни износ обавезе пореза на добит са ред. бр. 5.7 ПДП, обвезници су дужни да саставе порески биланс и пореску пријаву пре састављања финансијских извештаја.

С обзиром на то да је рок за достављање финансијских извештаја за 2023. годину 1. април 2024. године (31. март 2024. године је недеља, па се рок помера на први радни дан), сасвим је могуће да се они доставе пре израде пореског биланса и утврђивања коначне пореске обавезе.

Обвезници који нису у могућности да порески биланс и пореску пријаву саставе пре састављања финансијских извештаја за 2023. годину могу да:

– саставе „**пробни**“ порески биланс и пореску пријаву како би што приближније утврдили стварни износ коначне обавезе пореза за 2023. годину, или

– да за потребе састављања финансијских извештаја износ обавезе за порез на добит утврде тако што ће **износ бруто добити из финансијских извештаја помножити стопом пореза на добит од 15%.**

У овом случају, када се саставе стварни порески биланс и пореска пријава и утврди се разлика обавезе пореза на добит у односу на ону која је исказана у финансијским извештајима, обвезник нема обавезу да врши замену већ предатих финансијских извештаја за 2023. годину, уколико утврђена грешка није материјално значајна.

У случају да **грешка није значајна**, обвезник, под 1.01.2024. године, разлику између обавезе за порез на добит која је утврђена стварном пореском пријавом и

књижене обавезе у 2023. години књижи преко рачуна резултата на следећи начин:¹

– ако је у 2023. години књижен мањи износ обавезе за порез на добит него што је утврђено стварном пореском пријавом, одступање се књижи ставом 340(350)/481;

– ако је у 2023. години књижен виши износ обавезе за порез на добит него што је утврђено стварном пореском пријавом, одступање се књижи ставом 481/340(350).

Уколико је **грешка значајна**, потребно је извршити замену финансијских извештаја.

Обвезници који су стварни порески биланс и пореску пријаву саставили пре састављања финансијских извештаја за 2023. годину, у финансијским извештајима имаће исказану стварну обавезу за порез на добит за 2023. годину.

У овом случају, без обзира на то што је у финансијском извештају за 2023. годину књижена стварна обавеза за порез на добит из састављене пореске пријаве, обвезник и даље може поднети пореску пријаву до 28. јуна 2024. године, а датум подношења пореске пријаве битан је за уплату евентуалне разлике (уколико је коначна обавеза пореза на добит виша од износа плаћених аконтација), односно за почетак плаћања аконтација за 2024. годину у складу са поднетом пореском пријавом, о чему су објашњења дата у наставку.

Напомињемо да ће и овај обвезник, уколико до предаје пореске пријаве утврди да састављена пореска пријава није тачна, једноставно извршити исправку и предати исправну пореску пријаву. У том случају поступиће на исти начин као и обвезници који су у финансијском извештају порез на добит исказали на

¹ Пошто се књижење спроводи у 2024. години преко рачуна резултата, приликом састављања финансијских извештаја за 2024. годину у тим финансијским извештајима колоне за претходну (2023. годину) биће исказане као да је у 2023. години исказана стварна висина обавезе за порез на добит.

ПОРЕСКО КОНСОЛИДОВАЊЕ

Пореско консолидовање представља начин плаћања пореза на добит више међусобно повезаних предузећа која образују ширу економску целину (групу) на основу консолидованог пореског биланса.

Када у структури групе постоје правна лица која су остварила опорезиву добит и правна лица која су исказала губитак, пореско консолидовање може довести до мање укупне пореске обавезе тако што се врши међусобно пребијање добитака и губитака у консолидованом пореском билансу. Пореско консолидовање има и одређене недостатке који су обрађени у чланку.

Нормативни оквир за пореско консолидовање у нашој земљи садржан је у одредбама чл. 55. до 57. Закона о порезу на добит правних лица.

Члан 55.

*Матично правно лице и зависна правна лица, у смислу овог закона, чине групу повезаних правних лица ако међу њима постоји **непосредна или посредна контрола над најмање 75% акција или удела.***

*Повезана правна лица имају право да траже пореско консолидовање под условом да су **сва повезана правна лица резиденти Републике.***

***Захтев за пореским консолидовањем матично правно лице подноси надлежном пореском органу најраније истеком пореског периода** у коме су испуњени услови из ст. 1. и 2. овог члана, од почетка до краја тог пореског периода.*

*Уколико су испуњени услови из ст. 1. до 3. овог члана, надлежни порески орган у року од 30 дана од дана подношења захтева доноси **решење којим се одобрава пореско консолидовање**, почев од пореског периода у коме су испуњени услови из ст. 1. до 3. овог члана.*

Члан 56.

Сваки члан групе повезаних правних лица дужан је да поднесе своју пореску пријаву и свој порески биланс, а матично правно лице подноси и консолидовани порески биланс за групу повезаних правних лица.

*У консолидованом пореском билансу губици пореског периода једног или више повезаних правних лица **пребијају се на рачун добити осталих повезаних правних лица у групи, у том пореском периоду.***

*Опорезива добит коју оствари члан групе повезаних правних лица а која се исказује у консолидованом пореском билансу **не може се умањити за износ губитка из пореског биланса претходних година, односно претходних пореских периода, тог члана групе повезаних правних лица.***

*За обрачунати порез по консолидованом билансу обвезници су **појединачна повезана правна лица из групе, сразмерно опорезивој добити из појединачног пореског биланса.***

Министар финансија ближе уређује начин спречавања двоструког ослобођења или двоструког опорезивања појединих позиција у консолидованом пореском билансу.

Члан 57.

*Једном одобрено пореско консолидовање примењује се **најмање пет година**, односно пореских периода.*

*Ако се пре истека рока из става 1. овог члана измене услови из члана 55. ст. 1. и 2. овог закона, или се једно правно лице, више повезаних правних лица, или сва повезана правна лица у групи накнадно определе за појединачно опорезивање пре истека рока из става 1. овог члана, сва повезана правна лица су дужна да **сразмерно плате разлику на име пореске привилегије коју су искористили.***

УТВРЂИВАЊЕ ПОРЕЗА НА ДОБИТ КОД ОБВЕЗНИКА НАД КОЈИМ ЈЕ ПОКРЕНУТ ПОСТУПАК ЛИКВИДАЦИЈЕ ИЛИ СТЕЧАЈА

Добит обвезника у поступку ликвидације, у поступку стечаја од дана доношења решења о отварању стечајног поступка до дана почетка примене плана реорганизације или правноснажног решења о настављању стечајног поступка банкротством, као и у поступку реорганизације, опорезује се на исти начин као и добит осталих привредних друштава код којих се ови поступци не воде.

Специфичности у вези са утврђивањем и плаћањем пореза на добит обвезника над којим је покренут поступак ликвидације, односно поступак стечаја прописане су одредбама чл. 34. и 35. Закона о порезу на добит правних лица („Службени гласник РС“, бр. 25/01, ... и 118/21 – у даљем тексту: Закон о порезу на добит). Међутим, правна лица код којих је поступак стечаја, односно ликвидације започет пре 26.12.2014. године, порез на добит утврђују по одредбама Закона о порезу на добит које су важиле до тог датума.

Одредбе Закона које се односе на обвезнике над којима је покренут поступак ликвидације или стечаја нису се мењале у односу на претходну годину.

О правном и рачуноводственом аспекту поступка ликвидације писали смо у ПС 19/23, где смо, између осталог, детаљније обрадили састављање пореског биланса на дан отварања и закључења поступка ликвидације, односно стечаја а у наставку ћемо нагласак ставити на утврђивање пореза на добит на крају године.

1. САСТАВЉАЊЕ ОБРАЗАЦА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА НА КРАЈУ 2023. ГОДИНЕ ЗА ПРАВНА ЛИЦА КОЈА СУ У ТОКУ ГОДИНЕ САСТАВЉАЛА ВАНРЕДНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ У ПОСТУПКУ СТЕЧАЈА И ЛИКВИДАЦИЈЕ

Начин састављања финансијских извештаја у случају ликвидације и стечаја прописан је Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја

и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“, бр. 89/20 – у даљем тексту: Правилник о финансијским извештајима).

Чланом 3. Правилника о финансијским извештајима прописано је да правно лице над којим је отворен поступак стечаја, односно ликвидације, у редовним годишњим финансијским извештајима, у колони за текућу пословну годину, приказује податке о пословању за цео извештајни период, Агенцији за привредне регистре (у даљем тексту: Агенција) доставља годишњи финансијски извештај у којем се подаци приказују **обједињено за цео извештајни период**. Практично, Биланс успеха који се доставља Агенцији треба саставити за целу годину, као да се није ни састављао ванредни Биланс успеха.

Обавезе за порез на добит не утврђују се из тог збирног извештаја, већ из Биланса успеха који се саставља за период од отварања поступка до краја године. Овај Биланс успеха не доставља се Агенцији, већ се користи искључиво за сврхе утврђивања обавезе за порез на добит.

Обавеза подношења пореске пријаве и пореског биланса постоји и у случају **обуставе поступка ликвидације** са стањем на дан обуставе поступка ликвидације, а не само у случају покретања и окончања поступка ликвидације. У том случају такође се саставља порески биланс за период који је краћи од календарске године.

Обим **годишњег** финансијског извештаја који се доставља Агенцији зависи од **величине** правног лица, за разлику од ванредних финансијских извештаја који обухватају само Биланс стања и Биланс успеха, без обзира на величину.

На свим финансијским извештајима који се састављају у складу са Законом о рачуноводству за правно лице у ликвидацији, независно од тога да ли је реч о редовним финансијским извештајима или о ванред-

ОБРАЧУН ПОРЕЗА НА ДОБИТ СТАЛНЕ ПОСЛОВНЕ ЈЕДИНИЦЕ (ОГРАНКА) СТРАНОГ ПРАВНОГ ЛИЦА

Страна правна лица могу са циљем обављања делатности у Србији да оснују:

(а) привредно друштво, односно зависно правно лице, или

(б) огранак,

на начин и под условима регулисаним Законом о привредним друштвима (у складу са овим законом, обављање делатности у Србији није могуће преко представништва страног правног лица).

Разлози због којих се често инострани привредни субјекти опредељују за то да оснују огранак, уместо оснивања зависног правног лица су, између осталог, пореске природе. Они леже у чињеници да се страни оснивачи правних лица у Србији двоструко опорезују, први пут порезом на добит, коју је остварило зависно правно лице, а други пут порезом по одбитку на дивиденде приликом исплате дивиденде страном оснивачу, док се за добит остварену преко огранка опорезују само једном, порезом на добит огранка, будући да трансфер тако опорезоване добити страном оснивачу (централи) није предмет опорезивања порезом по одбитку.

Огранци страних правних лица у Србији, по правилу, за потребе обављања делатности улазе у бројне трансакције, како са неповезаним домаћим и страним правним лицима и њиховим огранцима у Србији, тако и са својом иностраном централом, њеним пословним јединицама у другим државама и другим повезаним домаћим и страним лицима.

У вези са овим, огранак страног правног лица често се поистовећује са сталном пословном јединицом нерезидентног обвезника која се налази на територији Републике (у даљем тексту: СПЈ), што се, по правилу, у пореском смислу и може чинити. Ипак, између ова два термина не стоји знак једнакости.

Огранак страног правног лица се, у складу са чланом 573. Закона о привредним друштвима, дефинише као његов издвојени организациони део преко којег обавља делатност у Србији у складу са законом. Огранак није привредно друштво, он нема свој основни капитал ни имовину, он послује у оквиру привредног друштва и у правном промету наступа у име и за рачун друштва. Огранак је саставни део страног правног лица. На делатности огранка страног правног лица сходно се примењују одредбе члана 4. Закона о привредним друштвима, што подразумева да има претежну делатност, која се региструје у складу са Законом о регистрацији, а може обављати и све друге делатности које нису законом забрањене, независно од тога да ли су одређене одлуком о оснивању, при чему се посебним законом може условити регистрација или обављање одређене делатности издавањем претходног одобрења, сагласности или другог акта надлежног органа.

Са друге стране, смисао **концепта СПЈ** је у утврђивању права једне државе да опорезује добит предузећа друге државе, остварену обављањем делатности на њеној територији.

У контексту **Закона о порезу на добит правних лица (у даљем тексту: Закон)**, можемо рећи да се дефиницијом **СПЈ** прописује скуп услова чијим испуњењем се стиче право опорезивања нерезидентног обвезника¹ за добит остварену обављањем делатности у Србији.

На сличан начин, у **међународним уговорима о избегавању двоструког опорезивања** (у даљем тексту: УИДО) **термин СПЈ** користи се ради одређивања ситуације у којој резидент једне државе уговорнице може бити опорезован за добит остварену у другој држави уговорници. Концептом СПЈ дефинисан је

¹ У складу са чланом 3. став 2. Закона, нерезидентни обвезник је правно лице које је основано или има место стварне управе и контроле ван територије Србије.

ОБРАЧУН ПОРЕЗА НА ДОБИТ ЗА НЕДОБИТНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ – ДРУГА ПРАВНА ЛИЦА

Друга правна лица која **нису основана ради стицања добити**, већ ради постизања других циљева утврђених њиховим општим актима (недобитне организације) сматрају се пореским обвезником пореза на добит правних лица **уколико остварују приходе продајом производа на тржишту или вршењем услуга уз накнаду**.

У Закону о порезу на добит правних лица (у даљем тексту: Закон) наведене су само неке од недобитних организација које се најчешће срећу у пракси, као што су установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе; политичке организације; синдикалне организације; коморе; цркве и верске заједнице; удружења; фондациије и задужбине.

Поред наведених, у недобитне организације спадају и стамбене зграде, што је потврђено мишљењем Министарства финансија, бр. 401-00-558/2015-04 од 24.06.2015. године. Имајући у виду то да нису обвезници Закона о рачуноводству, тако да не воде пословне књиге, стамбене зграде које у пореском периоду остварују приходе на тржишту, дужне су да, у циљу утврђивања (евентуалне) основице пореза на добит правних лица у складу са Законом, воде евиденцију о приходима оствареним на тржишту (нпр., издавања заједничких просторија у закуп) и расходима који су настали у вези са остваривањем тих прихода.

Када су у питању **установе**, као што су приватне здравствене установе, приватне школске установе, као и приватне школе и факултети, битно је имати у виду то да су ова правна лица основана ради стицања добити, па је у складу са тим опорезивање њихове добити потребно вршити у складу одредбама Закона и подзаконским актима који се односе на субјекте који обављају привредну или другу делатност ради остваривања прихода на тржишту. Наведено се односи и на привредне субјекте као што су **теретане, фитнес центри и слично**, која се у пракси често оснивају

као удружења која од својих чланова наплаћују чланарине, иако по својој суштини представљају правна лица основана ради стицања добити, а не остваривања друштвено корисних циљева, док новчани износи које наплаћују по својој суштини не представљају чланарину, већ накнаду за услугу коју пружају.

Недобитне организације које не остварују приходе на тржишту у конкретној години нису обвезници пореза на добит правних лица за ту годину, тако да не подносе Порески биланс и Пореску пријаву. Такође, чланом 44. Закона прописано је пореско ослобођење које могу остварити недобитне организације уз испуњење одређених услова, о чему детаљно пишемо у посебном делу овог чланка.

Напомињемо да у погледу опорезивања недобитних организације **нема разлика** у односу на претходну годину.

1. Приходи које остварују недобитне организације

Правилно разграничење прихода недобитних организација на оне који се остварују на тржишту и оне који се не остварују на тржишту је посебно значајно, имајући у виду следеће:

– недобитне организације које не остварују приходе на тржишту нису обвезник пореза на добит за посматрану годину и не подносе Порески биланс и Пореску пријаву за ту годину,

– недобитне организације које остварују приходе на тржишту, приликом утврђивања пореске основице за обрачун пореза на добит, у обзир узимају само тако остварене приходе, а не и приходе који нису остварени на тржишту.

Приходима који се не остварују на тржишту сматрају се **приходи од чланарина и чланских доприноса, приходи од донација, дотација, субвенција и других бесповратних и бестеретних давања**.

ОПШТЕ НАПОМЕНЕ У ВЕЗИ СА УТВРЂИВАЊЕМ ПОРЕЗА НА ПРИХОДЕ ОД САМОСТАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ ЗА 2023. ГОДИНУ

Приликом утврђивања, обрачунавања и плаћања пореза на приходе од самосталне делатности за 2023. годину, односно аконтација за 2024. годину примењују се одредбе Закона о порезу на добит правних лица („Службени гласник бр. 25/01, . . . и 118/21, у даљем тексту: ЗПДПЛ), као и одредбе чл. 31–50. Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник бр. 24/01, . . . и 92/23, у даљем тексту: ЗПДГ).

Порез на приход од самосталне делатности обрачунава се на исти начин као и за 2022. годину.

Према обавези достављања финансијских извештаја и обавези састављања пореских биланса и пореске пријаве за 2023. годину, разликују се:

- паушално опорезовани предузетници;
- предузетници пољопривредници и предузетници друга лица;
- предузетници који воде пословне књиге по систему двојног књиговодства.

1. Паушално опорезовани предузетници

Паушално опорезовани предузетници нису дужни да воде пословне књиге и да састављају финансијске извештаје, већ воде само пословну књигу о оствареном промету (Образац КПО). Порез на приход од самосталне делатности плаћају по решењу Пореске управе и не састављају порески биланс и пореску пријаву.

У Образац КПО уносе се само приходи остварени на тржишту, то јест приходи од продаје производа и услуга. Други приходи, укључујући и приходе од државних давања не уносе се у овај образац.

Ако је дошло до значајне промене у критеријумима за утврђивање износа паушалног опорезивања, нпр. шифре делатности, паушалац је обавезан да у вези са том променом поднесе Пореској управи пореску пријаву – Образац ППДГ-1Р, најкасније до 31. јануара године за коју се утврђује порез, у складу са чланом 93. став 2. ЗПДГ.

2. Обвезници пореза на приходе од самосталне делатности који воде књиге по систему простог књиговодства

Предузетник пољопривредник и предузетник друго лице пословне књиге за 2023. годину обавезно воде по систему простог књиговодства у складу са ЗПДГ. Иако се на њих директно не односе одредбе Закона о рачуноводству, приликом евидентирања одређених пословних промена примењују се принципи установљени овим законом.

Предузетници који воде књиге по систему простог књиговодства састављају само биланс успеха (Образац БУ) који је прописан Правилником о пословним књигама и исказивању финансијског резултата по систему простог књиговодства („Службени гласник РС“, бр. 140/04 и 44/18).

Предузетник пољопривредник и предузетник друго лице немају обавезу достављања финансијског извештаја Агенцији за привредне регистре.

Ова лица састављају Порески биланс на Образац ПБ 2 и пореску пријаву на Образац ППДГ-1С. Рок за достављање Пореској управи ових образаца за 2022. годину је 15. април 2024. године. Уз порески биланс и пореску пријаву нису дужни да надлежном пореском органу доставе Образац БУ, већ само на захтев ПУ.

Подсећамо, предузетник пољопривредник је обвезник пореза по основу прихода од пољопривреде и шумарства, односно физичко лице које је носилац породичног пољопривредног газдинства уписано у регистар пољопривредних газдинстава у складу са прописима којима се уређује та област и које води пословне књиге у складу са овим законом и порез на приходе од самосталне делатности плаћа на опорезиву добит.

Предузетник друго лице је физичко лице које је обвезник ПДВ у складу са законом којим се уређу-

УТВРЂИВАЊЕ ОСНОВИЦЕ ПОРЕЗА НА НЕТО ПРИХОД И ОСНОВИЦЕ СОЦИЈАЛНИХ ДОПРИНОСА ПРЕДУЗЕТНИКА НА ОБРАСЦУ ПБ 2 ЗА 2023. ГОДИНУ

У пореском билансу – Обрасцу ПБ 2 за 2023, полазећи од резултата исказаног у финансијском извештају за 2023. годину врши се:

– корекција прихода и расхода исказаних у рачуноводству у свим оним случајевима када се, у складу са законом, приходи и расходи за пореске сврхе признају на другачији начин;

– корекција по основу капиталних добитака и губитака која има посебан третман у пореском билансу;

– корекција по основу трансферних цена и камата „на дохват руке“, ако је обвезник имао трансакције са повезаним лицима.

Наведене корекције врше се да би се утврдили:

– **опорезива добит** (ред. бр. 51. Обрасца ПБ 2), која представља основицу за обрачун социјалних доприноса, за предузетнике који се нису определили за исплату личне зараде предузетника, под условом да износ није нижи од најниже годишње основице доприноса, односно да није виши од највише годишње основице доприноса;

– **пореска основица** (ред. бр. 61. Обрасца ПБ 2), која представља основицу за обрачун пореза на приходе од самосталне делатности за све предузетнике који нису паушално опорезовани.

Према члану 35. Закона о порезу на доходак грађана (у даљем тексту: Закон): „Усклађивање прихода и расхода, утврђивање капиталних добитака и губитака и порески третман губитака из ранијих година исказују се у пореском билансу предузетника у складу са одговарајућим одредбама закона којим се уређује порез на добит правних лица, ако овим законом није другачије одређено“, **за већину позиција** у Обрасцу ПБ 2 начин утврђивања и уноса података **истоветан** је са одговарајућим позицијама пореског биланса за привредна друштва (Образац ПБ 1).

У наставку дајемо објашњења за унос података у поједине позиције Обрасца ПБ 2. Износи у позицијама се исказују у динарима без децимала.

1. Резултат у Билансу успеха

Под редним бројем 1 Обрасца ПБ 2 уноси се износ Добити пословне године, односно пореског периода. За предузетнике који воде двојно књиговодство уноси се износ добити са АОП 1049 из Обрасца Биланс успеха. За предузетнике – пољопривреднике и предузетнике – друга правна лица који воде просто књиговодство уноси се износ добити са редног броја 9 Обрасца БУ.

Под редним бројем 2 уноси се износ губитка пословне године, односно пореског периода. За предузетнике који воде двојно књиговодство уноси се износ губитка са АОП 1050 из Обрасца Биланс успеха. За предузетнике – пољопривреднике и предузетнике – друга правна лица који воде просто књиговодство уноси се износ губитка са редног броја 10 Обрасца БУ.

2. Добици и губици од продаје имовине из члана 27. Закона о порезу на добит (исказани у Билансу успеха)

Под ред. бр. 3 и 4 уносе се добити и губици утврђени у складу са рачуноводственим прописима, а не у складу са пореским прописима, **који су настали по основу продаје, односно преноса уз накнаду (капиталне) имовине из члан 27. став 1. Закона о порезу на добит** (добити и губици од продаје који су за конкретна средства исказани на рачунима група 57 и 67 код предузетника који воде књиге по систему двојног књиговодства).

Предузетници пољопривредници и предузетници – друга правна лица који воде просто књиговодство на овим редним бројевима исказују добитке или губитке од продаје имовине наведене у члану 27. ст. 1. и 2.

УТВРЂИВАЊЕ ОБАВЕЗЕ ЗА ПОРЕЗ НА НЕТО ПРИХОД И СОЦИЈАЛНЕ ДОПРИНОСЕ ЗА 2023. И АКОНТАЦИЈА ЗА 2024. ГОДИНУ (ОБРАЗАЦ ППДГ-1С)

Пореска пријава и порески биланс за утврђивање коначне пореске обавезе за порез на приходе од самосталне делатности, као и доприноса за обавезно социјално осигурање предузетника који се није определио за исплату личне зараде (у даљем тексту: порез на приходе од самосталне делатности) за 2023. годину, у којој се утврђују и аконтације за 2024. годину, подноси се искључиво електронским путем, преко портала *е-порези* на сајту Пореске управе, најкасније до 15. априла 2024. године.

Пореска пријава на Обрасцу ППДГ-1С прописана је *Правилником о пореској пријави за утврђивање пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање самоопорезивањем на приходе од самосталне делатности* (у даљем тексту: *Правилник о пореској пријави*).

Детаљно упутство за подношење Обрасца ППДГ-1С електронским путем налази се на сајту Пореске управе (*Корисничко упутство за подношење у електронском облику пореске пријаве за утврђивање пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање самоопорезивањем на приходе од самосталне делатности на Обрасцу ППДГ-1С* – у даљем тексту: *Корисничко упутство*).

На пореској пријави – Обрасцу ППДГ-1С:

– утврђују се коначна обавеза за порез на нето приход за 2023. годину и аконтациона обавеза за 2024. годину;

– предузетник који у 2023. години није исплаћивао личну зараду утврђује и коначну обавезу социјалних доприноса за 2023. годину. Предузетници који су радњу основали из радног односа или који су пензионери у пријави утврђују само допринос за ПИО, јер нису обвезници плаћања осталих социјалних доприноса;

– предузетник који у 2024. години неће исплаћивати личну зараду утврђује и аконтациону обавезу социјалних доприноса за 2024. годину. Предузетници који су радњу основали из радног односа или који су пензионери, у пријави утврђују само аконтацију доприноса за ПИО.

Предузетници који у 2024. години прелазе на исплату личне зараде неће утврђивати аконтације социјалних доприноса за 2024. годину, иако су у пријави утврдили коначну обавезу социјалних доприноса за 2023. годину.

Пореска пријава ППДГ-1С састоји се од 13. делова. У пореску пријаву ППДГ-1С износи се уписују у динарима без децимала.

У наставку дајемо начин попуњавања Обрасца ППДГ-1С приликом **утврђивања коначне пореске обавезе за 2023. годину и аконтације за 2024. годину.**

A.1 Подаци о пријави

Под редним бројем 1.1 Врста пријаве – уноси се **ознака 1** када обвезник подноси пореску пријаву за коначну пореску обавезу за 2023. годину, односно за коначну пријаву за 2023. годину и аконтацију за 2024. годину до 15.04.2023. године. Уколико обвезник пропусти да поднесе пореску пријаву до 15.04.2024. годину, под овим редним бројем ће унети **ознаку 3** (пријава по члану 1826 ЗПППА). Уколико је обвезнику актом Пореске управе одобрено продужење рока подношења пријаве из оправданих разлога, под овим редним бројем ће унети **ознаку 6** (пријава по члану 39. ЗПППА).

Под редним бројем 1.1а Основ за пријаву – уноси се **ознака 1** ако је основ за пријаву *обављање самосталне делатности*.¹

¹ Обвезници прихода по основу самосталне делатности могу по различитим основама подносити пореску пријаву за коначну пореску обавезу за 2023. годину (нпр. уколико обвезник престаје да обавља делатност под 31.12.2023. године, физичко лице се брише из система ПДВ под 31.12.2023. године, предузетник прелази из опорезивања на стварни приход у паушално опорезивање и др.). У сваком конкретном случају у поље 1.1а уносиће се конкретна ознака у складу са *Правилником о пореској пријави*. Примери за те случајеве дати су у *Корисничком упутству*.

КЊИЖЕЊЕ АКОНТАЦИЈА ПОРЕЗА И ДОПРИНОСА И УТВРЂЕНЕ РАЗЛИКЕ ПО КОНАЧНОЈ ПОРЕСКОЈ ПРИЈАВИ КОД ПРЕДУЗЕТНИКА КОЈИ ДОПРИНОСЕ ПЛАЋАЈУ НА СТВАРНУ ДОБИТ

Обвезник прихода од самосталне делатности, који **води књиге по систему двојног књиговодства** (у даљем тексту: предузетник) и који се није определио за исплату личне зараде већ **доприносе плаћа на опорезиву добит**, дужан је да плаћа месечну аконтацију пореза и доприноса у року од 15 дана по истеку сваког месеца.

Плаћање утврђених месечних аконтација пореза књижи се ставом 481/241 и аконтативно плаћени доприноси ставом 483/241 на основу извода текућег рачуна.

Предузетник може да се определи да у току године утврђени месечни износ аконтације пореза књижи ставом 721/481, а утврђени месечни износ аконтације доприноса ставом 556/483 на дан доспећа обавезе за плаћање аконтације.

Аконтативно плаћени износи пореза и доприноса могу да буду мањи или већи од коначно утврђених износа пореза и доприноса. Уколико је предузетник аконтативно платио мање пореза и доприноса од коначно обрачунатих пореза и доприноса, дужан је да разлику уплати најкасније до подношења пореске пријаве.

Са друге стране, уколико је предузетник аконтативно платио више пореза од коначно обрачунатог пореза, више плаћени порез представља аконтацију за наредни период или се обвезнику враћа на његов захтев.

Предузетник **коначно утврђену обавезу** за порез и доприносе на дан 31.12. године књижи на различите начине у зависности од тога како је у току године књижио аконтације пореза и доприноса.

И начин:

Коначно утврђени износ пореза књижи ставом 721/481, а коначно утврђени износ доприноса ставом 556/483. Уколико је предузетник **платио мањи износ пореза и/или доприноса у току године** (укључујући и аконтацију за децембар која се плаћа до 15. јануара

2024. године) од коначно утврђеног износа, на рачуну 481 и/или 483 биће исказан потражни салдо који ће се затворити приликом плаћања разлике. Са друге стране, уколико је предузетник **платио већи износ пореза и/или доприноса у току године** од коначно утврђеног износа, на рачуну 481 и/или 483 биће исказан дуговни салдо који је потребно преижити на одговарајући рачун групе 22 (став 223/481 и/или 224/483).

II начин:

Разлику између коначно утврђеног износа пореза и износа који је у току године прокњижен на рачуну 721, предузетник књижи ставом 721/481 ако је разлика позитивна, односно ставом (721)/(481) ако је разлика негативна. Након ових књижења салдо на рачуну 721 биће једнак износу коначно утврђене обавезе за порез која је исказана на редном броју 7.6 *Обрасца ППДГ-1С*.

Разлику између коначно утврђеног износа доприноса и износа који је у току године прокњижен на рачуну 556, предузетник књижи ставом (556)/(483) ако је разлика позитивна, односно ставом (556)/(483) ако је разлика негативна. Након ових књижења салдо на рачуну 556 биће једнак износу коначно утврђене обавезе за доприносе која је исказана на ред. бр. 8.2 – 8.5 *Обрасца ППДГ-1С*.

Уколико након ових књижења на рачуну 481 и/или 483 буде исказан дуговни салдо, потребно га је прекњижити на одговарајући рачун групе 22 (став 223/481 и/или 224/483).

Који год начин књижења у току године предузетник да изабере, на рачуну 721 у 2023. години треба да буде прокњижен исти износ, тј. износ који је исказан као коначна обавеза за порез у Обрасцу ППДГ-1С, а на рачуну 556 у 2023. години треба да буде прокњижен исти износ, тј. износ који је исказан као коначна обавеза за доприносе у наведеном обрасцу.

ПОДНОШЕЊЕ ПРИЈАВЕ И УТВРЂИВАЊЕ ДОПРИНОСА ЗА САМОСТАЛНЕ УМЕТНИКЕ (ОБРАЗАЦ ППД-СУ)

Према одредбама члана 58. ст. 2. и 3. Закона о култури, самостални уметник јесте физичко лице које самостално, у виду занимања, обавља уметничку делатност и коме је репрезентативно удружење у култури¹ утврдило статус лица које самостално обавља уметничку делатност у области културе. У обављању делатности ово лице, уз лично име, може да користи ознаку „самостални уметник“.

За потребе доказивања статуса самосталног уметника, односно лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе – издаје се уверење. Самостални уметник коме је репрезентативно удружење у култури утврдило статус лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе дужан је да се **лично**, у року од три дана од дана почетка обављања делатности самосталног уметника **обавезно пријави код Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, као и код Републичког фонда за здравствено осигурање**, подношењем Обрасца М.

1. Самостални уметник као обвезник доприноса

Према дефиницији из члана 6. став 1. тачка 16) Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање (у наставку текста: Закон о доприносима), самостални уметник је осигураник – физичко лице које самостално, у виду занимања, обавља уметничку делатност и коме је репрезентативно удружење у култури утврдило статус лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе, у складу са Законом о култури, **ако није осигурано по другом основу**.

Према томе, реч је о физичким лицима – осигураницима самосталне уметничке делатности, односно

делатности у области културе, **за која је то једини и искључиви основ осигурања и плаћања доприноса**.

Самостални уметник је, у складу са одредбама Закона о доприносима, обвезник доприноса за пензијско и инвалидско осигурање (ПИО) и доприноса за здравствено осигурање. Стопе по којима се обрачунавају и плаћају доприноси су:

- допринос за ПИО 24%, и
- допринос за здравствено осигурање 10,3%.

Основица доприноса за самосталне уметнике је опорезиви приход по основу обављања уметничке делатности на који се плаћа порез на доходак грађана, по закону који уређује порез на доходак грађана, остварен у години за коју се утврђују и плаћају доприноси (члан 25. став 1. Закона о доприносима). Према томе, основицу за утврђивање коначне обавезе доприноса за самосталне уметнике за 2023. годину, чини укупан збир остварених прихода у 2023. години по основу обављања уметничке делатности, умањен за нормирани или стварне трошкове.

Ови осигураници дужни су да поднесу надлежној филијали Пореске управе пријаву за утврђивање доприноса за социјално осигурање, и то ради утврђивања коначне обавезе доприноса за 2023. годину и аконтационе обавезе доприноса за 2024. годину. Пријава се подноси организационој јединици Пореске управе надлежној према месту пребивалишта, у папирном облику, путем поште или непосредно на писарници надлежне организационе јединице. Образац наведене пореске пријаве може се преузети са сајта Пореске управе (www.purs.gov.rs), у делу Предузетници/ Пореске пријаве и обрасци.

Пријава се подноси на Обрасцу ППД-СУ до 15. фебруара 2024. године (тј. 19. фебруара, с обзиром на то да су 15. и 16. фебруар нерадни дани), односно у року од 15 дана од дана стицања статуса самосталног уметника, у складу са чланом 58а став 6. Закона о допри-

¹ Регистар репрезентативних удружења у култури може се наћи на сајту Министарства културе.

СПЕЦИФИЧНОСТИ У ВЕЗИ СА САСТАВЉАЊЕМ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ЗА ДРУГА ПРАВНА ЛИЦА КОЈА НИСУ ОСНОВАНА РАДИ ОБАВЉАЊА ДЕЛАТНОСТИ У ЦИЉУ СТИЦАЊА ДОБИТИ

Другим правним лицима сматрају се правна лица чије се пословање делом финансира из јавних прихода или других наменских извора, а делом или у целини оствареним приходима на тржишту или по основу учлањења и која се не оснивају ради стицања добити (политичке организације, синдикалне организације са својством правног лица, фондације и задужбине, удружења, коморе, цркве и верске заједнице у делу обављања привредне или друге делатности у складу са прописима којима је уређено обављање тих делатности, као и друге организације организоване по основу учлањења).

Дакле, у питању су правна лица која нису основана ради стицања добити, мада под одређеним условима могу остваривати приходе на тржишту обављањем привредне или друге делатности.

Тако, на пример, чланом 37. Закона о удружењима прописано је да удружење, поред оних активности којима се остварују циљеви утврђени његовим статутом, може непосредно да обавља и привредну или другу делатност којом се стиче добит, а која се обавезно уписује у Регистар привредних субјеката, под следећим условима:

- 1) да је делатност у вези са његовим статутарним циљевима;
- 2) да је делатност предвиђена статутом;
- 3) да је делатност мањег обима, односно да се делатност обавља у обиму потребном за остваривање циљева удружења.

Када су у питању установе, као што су приватне здравствене установе, приватне школске установе, као и приватне школе и факултети, битно је имати у виду то да су ова правна лица основана ради стицања добити, па се у складу са тим не могу сматрати другим правним лицима. Из тог разлога, ова правна лица у свему поступају на исти начин као и други субјекти који обављају привредну или другу делатност ради остваривања прихода на тржишту.

Наведено се односи и на привредне субјекте као што су теретане, фитнес центри и слично, која се у пракси често оснивају као удружења која од својих чланова наплаћују чланарине, иако по својој суштини представљају правна лица основана ради стицања добити, а не остваривања друштвено корисних циљева, док новчани износи које наплаћују по својој суштини не представљају чланарину, већ накнаду за услугу коју пружају. У току 2022. године Министарство финансија дало је већи број мишљења у вези са евидентирањем промета преко електронског фискалног уређаја у којима је јасно назначена разлика између чланарина као прихода који је непрофитне природе и накнада које се наплаћују у циљу стицања профита, а које се именују као чланарине.

1. Рачуноводствена регулатива коју примењују друга правна лица

У складу са чланом 26. Закона о рачуноводству, друга правна лица, без обзира на величину, за признавање, вредновање, презентацију и обелодањивање позиција у финансијским извештајима, примењују Правилник за микро и друга правна лица.

Друга правна лица могу **добровољно** да се оперделе за то да уместо Правилника о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица (у даљем тексту: Правилник за микро и друга правна лица) **примењују не само МСФИ за МСП, већ и пуне МРС/МСФИ**. Уколико одлуче да примењују МСФИ за МСП или пуне МРС/МСФИ, друга правна лица дужна су да изабрани оквир за финансијско извештавање примењују у континуитету, односно најмање пет година од почетка њихове примене, осим у случајевима отварања поступка стечаја или ликвидације.

Са друге стране, друга правна лица која имају обавезу састављања консолидованих финансијских

СПЕЦИФИЧНОСТИ САСТАВЉАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ЗА ОСТАЛА ПРАВНА ЛИЦА

1. СПЕЦИФИЧНОСТИ САСТАВЉАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ЗА ДРУШТВА ЗА ОСИГУРАЊЕ

Вођење пословних књига, признавање прихода и расхода у финансијским извештајима друштва за осигурање и утврђивање финансијског резултата за 2023. годину врши се у складу са:

– Међународним рачуноводственим стандардима – Међународним стандардима финансијског извештавања („Службени гласник РС“, бр. 123/20 и 125/20 – у даљем тексту: МРС/МСФИ);

– Законом о рачуноводству („Службени гласник РС“, бр. 73/19 и 44/21);

– Законом о осигурању („Службени гласник РС“, бр. 139/14 и 44/21);

– Законом о обавезном осигурању у саобраћају („Службени гласник РС“, бр. 51/09, . . . и 7/13);

– Одлуком о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за друштва за осигурање („Службени гласник РС“, бр. 93/20 и 115/23), у даљем тексту: Одлука о Контном оквиру), и

– Одлуком о садржају и форми образаца финансијских извештаја за друштва за осигурање („Службени гласник РС“, бр. 93/20 и 115/23 – у даљем тексту: Одлука о обрасцима);

– Одлука о облику и садржају статистичког извештаја за друштва за осигурање („Службени гласник РС“, бр. 93/20).

На вођење пословних књига и финансијско извештавање друштва за осигурање односе се одредбе чл. 138. до 145. Закона о осигурању.

Крајем 2023. године, гувернерка Народне банке Србије донела је:

– Одлуку о изменама и допунама Одлуке о контном оквиру и садржини рачуна контном оквиру за друштва за осигурање (у даљем тексту: Одлука о изменама и допунама Одлуке о контном оквиру), и

– Одлуку о изменама Одлуке о садржају и форми образаца финансијских извештаја за друштва за осигурање (у даљем тексту: Одлука о изменама Одлуке о обрасцима финансијских извештаја).

Обе одлуке објављене су у „Службеном гласнику РС“, бр. 115 од 22. децембра 2023. године.

Највећи део одредаба Одлуке о изменама и допунама Одлуке о контном оквиру примењују се почев од финансијских извештаја који се састављају на дан 31. децембра 2023. године.

Финансијски извештаји за 2023. годину обелодањују се на новопрписаним обрасцима.

Редовни годишњи финансијски извештај доставља се до **1. априла 2024. године** за претходну годину.

Редован годишњи финансијски извештај друштва за осигурање обухвата:

- 1) Биланс стања;
- 2) Биланс успеха;
- 3) Извештај о осталом резултату;
- 4) Извештај о променама на капиталу;
- 5) Извештај о токовима готовине;
- 6) Напомене уз финансијске извештаје.

Образац Статистички извештај саставља се и даље и доставља се уз редован годишњи финансијски извештај и јавно објављује.

Детаљна објашњења која су дата у вези са достављањем финансијских извештаја у ПС 1/24 односе се и на друштва за осигурање.

Према одредбама тачке 2. став 2. Одлуке о Контном оквиру, прописани основни (троцифрени) рачуни се, по потреби, у складу са захтевима МРС, МСФИ и овом одлуком, могу рашчлањивати на аналитичке ра-

САСТАВЉАЊЕ ОБРАЗАЦА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ЗА ПРАВНА ЛИЦА КОЈА СУ У ТОКУ ГОДИНЕ САСТАВЉАЛА ВАНРЕДНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ У ПОСТУПКУ СТАТУСНИХ ПРОМЕНА, СТЕЧАЈА И ЛИКВИДАЦИЈЕ И ЗА НОВООСНОВАНА ПРАВНА ЛИЦА И ПРЕДУЗЕТНИКЕ

У овом чланку објашњавамо специфичности у вези са састављањем годишњих финансијских извештаја за правна лица који су у току 2023. године састављали ванредне финансијске извештаје као и за новооснована правна лица и предузетнике.

Чланом 2. тачка 8. Закона о рачуноводству („Службени гласник РС“, бр. 73/19 и 44/21, у даљем тексту: Закон), прописано је да се ванредни финансијски извештај саставља у случајевима статусних промена, отварања, односно закључења стечајног поступка или покретања, односно закључења поступка ликвидације над правним лицем, и то са стањем **на дан који претходи дану** уписа статусне промене, дану отварања, односно закључења стечајног поступка или покретања, односно закључења поступка ликвидације. У случају статусне промене, ванредне финансијске извештаје не састављају сви учесници, већ у случају **припајања** ванредни финансијски извештај саставља правно лице које **престаје** са пословањем, док у случају статусне промене **издвајања** ванредни финансијски извештај саставља правно лице које у поступку промене **издваја** део своје имовине и обавеза, осим ако посебним законом није друкчије прописано. Ванредни финансијски извештај саставља се и у случајевима брисања огранка страног правног лица, односно предузетника.

Законом о рачуноводству није прописана обавеза састављања финансијских извештаја у случају промене правне форме (облика организовања) обвезника и у случају продаје правног лица.

Начин састављања ванредних финансијских извештаја прописан је Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“, бр. 89/20 – у даљем тексту: Правилник о финансијским извештајима).

Ванредни финансијски извештаји достављају се Агенцији за привредне регистре (у даљем тексту:

Агенција) за јавно објављивање у року од 60 дана од дана биланса, односно на који су састављени.

Ванредни финансијски извештај обухвата:

- 1) Биланс стања и
- 2) Биланс успеха.

Замену јавно објављеног ванредног финансијског извештаја, правно лице, односно предузетник, може да захтева најкасније до дана достављања редовног годишњег финансијског извештаја за пословну годину у којој је настао основ за састављање ванредног финансијског извештаја.

Правилником о финансијским извештајима прецизније су уређена одређена питања у вези са достављањем финансијских извештаја за обвезнике који су у току године по различитим основама састављали ванредне финансијске извештаје.

Чланом 4. Правилника о финансијским извештајима, **новоосновано правно лице, односно предузетник** приказује податке о пословању у извештајној години у периоду који је краћи од календарске године или је највише једнак календарској години, али **не приказује стање на дан 1. јануара извештајне године**, као ни пословање у претходној пословној години. На свим прописаним обрасцима финансијских извештаја правно лице, односно предузетник ставља назнаку „**новоосновани**“.

На исти начин поступа и предузетник који је у току извештајне пословне године почео да води пословне књиге по систему двојног књиговодства.

Правно лице, које је настало оснивањем после статусне промене, приказује податке као новоосновани, с тим што на обрасцима финансијских извештаја ставља назнаку „**ново оснивање**“.

Према члану 3. став 2. Правилника о финансијским извештајима, **правно лице, које је у току извештајне године имало статусну промену** и као резултат

СПЕЦИФИЧНОСТИ ВОЂЕЊА ПОСЛОВНИХ КЊИГА И ПОРЕСКИХ ОБАВЕЗА ПРЕДУЗЕТНИКА ПОЉОПРИВРЕДНИКА И ПРЕДУЗЕТНИКА ДРУГОГ ЛИЦА

Физичка лица – обвезници ПДВ који се баве делатношћу пољопривреде и шумарства, инвестирањем у грађевинарству и закупом непокретности уласком у систем ПДВ постају аутоматски и обвезници пореза на приход од самосталне делатности, независно од тога да ли региструју обављање делатности код Агенције за привредне регистре (у даљем тексту: АПР). С обзиром на то да је **прописана обавеза пријављивања** обављања делатности Пореској управи, а да **не постоји обавеза регистравања** код АПР, може се рећи да ова лица обављају пријављену, а не регистровану делатност.

Према одредбама члана 32. став 3. Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС“, бр. 24/01, . . . и 92/23 – у даљем тексту: Закон), обвезником пореза на приход од самосталне делатности сматра се обвезник пореза по основу прихода од пољопривреде и шумарства – физичко лице које је носилац породичног пољопривредног газдинства уписано у регистар пољопривредних газдинстава у складу са прописима којима се уређује та област, које води пословне књиге у складу са овим законом и порез на приходе од самосталне делатности плаћа на опорезиву добит (у даљем тексту: предузетник пољопривредник).

Обвезником се сматра и физичко лице које је обвезник пореза на додату вредност у складу са Законом о порезу на додату вредност, као и свако друго физичко лице које обавља делатност независно од тога да ли је та делатност регистрована и порез на приходе од самосталне делатности плаћа на опорезиву добит (у даљем тексту: предузетник друго лице). У пракси су то најчешће инвеститори у грађевинарству, као и закупаваоци непокретности.

Предузетник пољопривредник и предузетник друго лице дужни су да воде пословне књиге по систему простог књиговодства из члана 44. Закона.

Предузетник пољопривредник и предузетник друго лице дужни су да у складу са чланом 45. Закона пословне књиге воде по систему простог књиговодства ажурно и уредно, тако да оне обезбеђују контролу исправности књижења, чувања и коришћења података, као и увид у хронологију пословних промена. При томе:

– **књижење прихода** врши се **најкасније наредног дана** од дана када је приход остварен;

– књижење **трошкова у року од седам дана** од дана њиховог настанка;

– **остала књижења** спроводе се у роковима и на начин одређеним Законом и прописима који су донети на основу њега, односно у складу са Законом о рачуноводству.

С тим у вези, подсећамо на члан 11. Закона о рачуноводству, према којем су лица која састављају и врше пријем рачуноводствених исправа, дужна да рачуноводствену исправу и другу документацију у вези са насталом променом доставе на књижење најкасније у року од пет радних дана од дана када је пословна промена настала, односно у року од пет радних дана од датума пријема, односно према којем су лица која воде пословне књиге, после спроведене контроле примљених рачуноводствених исправа, дужна да рачуноводствене исправе прокњиже у пословним књигама најкасније у року од пет радних дана од дана пријема.

У складу са чланом 33. став 2. Закона за **предузетнике пољопривреднике и предузетнике друга лица**, опорезива добит утврђује се у пореском билансу на Обрасцу ПБ 2 усклађивањем добити исказане у билансу успеха, сачињеном у складу са Правилником о пословним књигама и исказивању финансијског резултата по систему простог књиговодства („Службени

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ У ВЕЗИ СА ПРИМЕНОМ ЗАКОНА О ЕЛЕКТРОНСКОМ ФАКТУРИСАЊУ

1. Сторнирање електронске фактуре издате погрешном купцу ван СЕФ

Питање:

Погрешно смо издали фактуру у децембру месецу 2023. године, јер смо фактурисали погрешном купцу. С обзиром на то да тај погрешан купац није корисник СЕФ (купац коме је требало да буде фактурисано јесте корисник СЕФ), фактура је послата у појединачну евиденцију ПДВ. Како да исправимо грешку и када треба да се књижи исправка и сторно фактура? Молимо Вас за детаљне кораке исправке грешке.

Одговор:

Уколико сте погрешном купцу, који није корисник система електронских фактура, издали електронску фактуру са обрачунатим ПДВ за пореску обавезу из децембра 2023. године, потребно је да извршите сторнирање рачуна издатог ван СЕФ погрешном купцу и да издате електронску фактуру правом купцу који јесте корисник СЕФ.

Будући да погрешан купац, коме је грешком издата електронска фактура, није обвезник ПДВ, за умањење обрачунатог ПДВ довољно је сторнирање рачуна и није потребно обавештење купца да није користио претходни порез.

У пореском периоду у којем се изврши сторнирање погрешно издатог рачуна (нпр. фебруар 2024. год.) умањује се обрачунати ПДВ и подаци о томе исказују у Обрасцу ПОПДВ на пољу 3.6 – смањење основице и смањење ПДВ. У Збирној евиденцији ПДВ на СЕФ за тај порески период потребно је ово умањење ПДВ евидентирати у оквиру износа који се исказује на пољу Смањење ПДВ. Не врши се поништавање, нити корекција у Појединачној евиденцији ПДВ, већ се смањење ПДВ евидентира у Збирној евиденцији.

У пореском периоду у којем се изда електронска фактура преко СЕФ исправном купцу са обрачунатим

ПДВ (нпр. фебруар 2024. год.), подаци из исте се исказују у Обрасцу ПОПДВ на пољу 3.2 – основица и ПДВ. У овој електронској фактури наводи се одговарајући датум промета из децембра 2023. год. а датум издавања ће бити датум слања преко СЕФ.

Немате обавезу да вршите измену пореске пријаве за децембар 2023. год. ако настала грешка у фактурисању није резултовала мање обрачунатим ПДВ (у конкретном случају разумели смо да је ПДВ тачно обрачунат и плаћен за порески период децембар 2023. године).

У пословним књигама које се воде сходно Закону о рачуноводству требало би, такође, сторнирати прву а евидентирати нову фактуру. Иако је датум издавања нове фактуре у 2024. години, будући да се иста односи на промет настао у децембру 2023. години, требало би је прокњижити у децембру 2023. године.

2. Поступање у вези са прокњиженом фактуром која није издата преко СЕФ

Питање:

Установили смо да једну фактуру нисмо послали на СЕФ, а датум промета је 30.06.2023. године. Фактура је укључена у обрачун ПДВ за јун 2023. год., јер обрачун фактуре и слање радимо из нашег софтвера. Из неког разлога фактура није отишла на СЕФ. У јануару 2024. год., када смо то уочили, 05.01.2024 издали смо еФактуру са датумом промета 30.06.2023. године. Обрачун ПДВ нећемо мењати, исправан је – укључили смо ту фактуру у обрачун, али нас занима шта треба и у којим пореским периодима да евидентирамо у појединачној и збирној евиденцији ПДВ.

Одговор:

Став ресорног Министарства је да обвезник ПДВ може да умањи обрачунати ПДВ који је исказао у сторнираном погрешном рачуну, који је евидентирао

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ У ВЕЗИ СА ПРИМЕНОМ ПРОПИСА О ПДВ

1. Обавеза обрачуна ПДВ по основу издавања дозволе за аутобуску руту која пролази преко територије Мађарске

Питање:

Мађарско Министарство за иновације и технологију издало је дозволу за аутобуски превоз (енг. *Authorisation for regular coach or bus service*) Лицу А – обвезнику ПДВ. Дозвола се односи на конкретну руту аутобуског саобраћаја Ђурпија – Roszke – Hegyeshalom – Wien, с тим да је назначен део руте који пролази преко територије Мађарске и то између Roszke – Hegzeshalom у оба смера коришћењем путева који су у дозволи наведени – М5 (Е75), М10 (Е60/75), М1 (Е60/75), према одређеном временском распореду и без могућности преузимања путника на територији Мађарске. Да ли се прималац – Лице А сматра пореским дужником за овај промет?

Одговор:

С обзиром на то да је у конкретном случају реч о праву проласка аутобуса на унапред дефинисаној рuti, односно конкретним деловима унапред одређених путева, сматрамо да накнада која се плаћа представља накнаду за услугу која се опорезује према месту у којем се налази непокретност (јавни путеви), односно у Мађарској. У складу са наведеним, сматрамо да ова услуга није предмет опорезивања ПДВ у Републици Србији у складу са Законом о порезу на додату вредност („Службени гласник РС“, бр. 84/04, . . . и 138/22 – у даљем тексту: ЗПДВ). На основу наведеног, Лице А није дужно да обрачуна ПДВ у својству пореског дужника.

2. Зарачунавање трошкова закупа без наплате закупнине

Питање:

Закупцу је дат пословни простор у закуп, при чему се за децембар месец 2023. године не напла-

ћује уговорена месечна закупнина, изузев трошкова утрошене електричне енергије, воде и грејања. Да ли је закуподавац – обвезник ПДВ дужан да изда електронску фактуру по основу префактурисавања ових трошкова? Уколико је потребно издати електронску фактуру, који датум промета се наводи у овој фактури?

Одговор:

У складу са чланом 17. став 1. ЗПДВ, **пореска основица** код промета добара и услуга јесте износ накнаде (у новцу, стварима или услугама) коју обвезник **прима или треба да прими за испоручена добра или пружене услуге**, у коју није укључен ПДВ. Сходно ставу 3. истог члана ЗПДВ, у основицу се урачунавају и, између осталог, **сви споредни трошкови** које обвезник зарачунава примаоцу добара и услуга. Уколико закуподавац зарачунава искључиво трошкове закупа (без закупнине), сматра се, из аспекта ПДВ, да је услуга закупа пружена **уз накнаду**, при чему је износ накнаде фактички једнак износу зарачунатих трошкова. У наставку наводимо део мишљења Министарства финансија (у даљем тексту: МФИН) бр. 011-00-00130/2017-04 од 19.10.2017. године:

„(...) прометом без накнаде сматра се искључиво промет **по основу којег обвезник ПДВ нема никакво потраживање**. С тим у вези, када обвезник ПДВ – закуподавац наплаћује од закупца **само износ који представља накнаду за електричну енергију, комуналне услуге и сл, реч је о промету услуга давања у закуп пословног простора који се врши уз накнаду**. У овом случају, основицу за обрачунавање ПДВ чини износ накнаде, без ПДВ, који обвезник прима или треба да прими за предметни промет (износ наведених трошкова, без ПДВ, који потражује од закупца). Обрачунати ПДВ плаћа се у складу са Законом.“

У овом случају закуподавац треба да изда електронску фактуру за пружену услугу закупа. Као **датум промета**, по нашем мишљењу, треба навести **последњи**

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ ИЗ ОБЛАСТИ ФИСКАЛИЗАЦИЈЕ

1. Идентификационе ознаке купца 14, 15 и 16 користе се (за сада) искључиво код евидентирања промета моторног горива које се користи у пољопривредне сврхе преко електронског фискалног уређаја

Питање:

Да ли се код фискализације идентификационе ознаке 14, 15 и 16 односе само на фискализацију моторног горива које се користи у пољопривредне сврхе? Ми продајемо пољопривредним газдинствима семена, заштитна средства и ђубрива. Да ли ми и даље користимо идентификационе ознаке 10 и 11, односно без идентификације ако ПГ није у ПДВ?

Одговор:

Идентификационе ознаке 14, 15 и 16 уведене су искључиво због дигитализовања поступка остваривања права на рефакцију плаћене акцизе на моторно гориво које се користи у пољопривредне сврхе.

Фискални рачуни аутоматски се преузимају из система еФискализације на портал еАграр због остваривања права на рефакцију плаћене акцизе за моторно гориво које се користи у пољопривредне сврхе. Због тога фискални рачуни морају да на себи имају обавезне информације о пољопривредном газдинству које је пријављено на систем.

Ако би фискални рачуни на којима су садржани артикли као што су семена, заштитна средства и ђубрива, имали опис идентификације 14, 15 и 16, пољопривредници би морали да утроше више времена да проверавају за које фискалне рачуне имају право на рефакцију, а за које немају, долазило би до могућности грешке код подношења захтева и значајно би се компликовала процедура рефакције акцизе.

Због тога би требало да и даље користите идентификационе ознаке 10 (за правна лица и предузетнике који имају регистровану делатност) и 11 (за физич-

ка лица обвезнике ПДВ), односно без идентификације, ако носилац пољопривредног газдинства није у ПДВ.

Касније ће вероватно бити прописано да се за још неке артикле за које се остварује право на субвенције купац идентификује на исти начин као и купци моторног горива.

2. Ако физичко лице носилац пољопривредног газдинства захтева да му се изда фискални рачун са идентификацијом купца, онда се као ознака купца уноси ЈМБГ, а не број пољопривредног газдинства

Питање:

Ми продајемо пољопривредним газдинствима семена, заштитна средства и ђубрива. Поједини носиоци пољопривредних газдинстава који су физичка лица и нису обвезници ПДВ захтевају да им издамо фискални рачун са идентификацијом купца. С обзиром на то да је онедавно број пољопривредног газдинства (БПГ) предвиђен у шифарнику идентификације купца, да ли је у том случају исправно навести ЈМБГ (шифра 11) или БПГ (шифра 16) власника пољопривредног газдинства?

Одговор:

У еФискализацији рачун са идентификацијом купца сматра се оним рачуном који садржи идентитет купца. У поље „buyerId“ тзв. ПИБ купца, касир уписује јединствени идентификациони број који може бити порески или било које друге легитимације према понуђеном шифарнику.

У поље „buyerCostCenterId“ тзв. Опционо поље купца, касир уписује алфанумеричку ознаку документа који ближе одређује намену за коју рачун служи.

Шифарник се користи уносом наменског броја из описа и броја после двотачке.

У конкретном случају, у наведено поље уноси се шифра 11: ЈМБГ – Домаће физичко лице које обавља

ДЕСЕТ НАЈЧЕШЋИХ ПИТАЊА И ОДГОВОРА УПРАВЕ ЗА ДУВАН У ВЕЗИ СА ПРОМЕТОМ СРОДНИХ ПРОИЗВОДА

Изменама и допунама Закона о дувану („Службени гласник РС“, бр. 92/23) који је ступио на снагу 4. новембра 2023. године¹, проширен је предмет његовог уређења и на тзв. **сродне производе** који не садрже дуван, о чему смо детаљна објашњења дали у ПС 20/23, на стр. 28.

Од почетка примене закона, поједини претплатници обраћају нам се са недоумицама у вези са применом законских одредаба које се односе на промет сродних производа. На највећи број тих питања Управа за дуван дала је одговоре који су објављени на њеној званичној интернет страници <https://www.duvan.gov.rs/pita-a-i-odgovori>. Одговоре на ова најчешћа питања у целини преносимо у наставку.

1. Који производи се сматрају сродним производима?

Сагласно са чланом 2. тачка 16) Закона о дувану („Службени гласник РС“, бр. 101/05, 90/07, 95/10, 36/11, 93/12, 108/13, 95/18, 91/19 и 92/23), **сродни производи** јесу производи са или без никотина, који се не састоје од дувана, али који у погледу других критеријума одговарају дуванским производима, и то:

- течност за пуњење електронских цигарета;
- биљни производи за пушење односно загревање;

¹ Одредбе којима је уређено обележавање сродних производа примењују се од 1. јануара 2025. године, док се одредбе којима је уређено обележавање дуванских производа, и то: цигара, цигарилоса, цигарета, резаног дувана, дувана за лулу и дувана за водену лулу, примењују од 1. јануара 2027. године.

- никотинске врећице, и
- производи за водену лулу.

2. Који производи спадају у течности за е-цигарете?

Сходно члану 2. тачка 16) подтачка (1) Закона о дувану („Службени гласник РС“, бр. 101/05, 90/07, 95/10, 36/11, 93/12, 108/13, 95/18, 91/19 и 92/23), течност за пуњење електронских цигарета означава течност са или без никотина садржану:

- у посуди за поновно пуњење;
- у улошку за пуњење за једнократну употребу,
- у електронској цигарети за једнократну употребу, као и у деловима електронске цигарете.

Такође, **електронска цигарета за једнократну употребу** која као свој саставни део **садржи течност за пуњење** електронских цигарета **спада у категорију сродних производа**.

Течности за пуњење електронских цигарета обухваћене су тарифним ознакама 2404 12 00 00, 2404 19 90 00, 3824 99 92 90 и 8543 40 00 00 номенклатуре Царинске тарифе, на које се примењују прописи о усклађивању номенклатуре Царинске тарифе.

3. Да ли електронска цигарета као уређај спада у сродне производе?

У складу са чланом 2) тачка 17) Закона о дувану („Службени гласник РС“, бр. 101/05, 90/07, 95/10, 36/11, 93/12, 108/13, 95/18, 91/19 и 92/23), електронска цигарета је уређај, односно било који електронски систем за инхалирање паре (аеросо-

ОТВАРАЊЕ ПОСЛОВНИХ КЊИГА ЗА 2024. ГОДИНУ И ЛОГИЧКА КОНТРОЛА ОБРАЗАЦА (1–5) ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАЈА ЗА 2023. ГОДИНУ КОД КОРИСНИКА БУЏЕТСКИХ СРЕДСТАВА

1. Уводни део

Уредбом о буџетском рачуноводству („Службени гласник РС“, бр. 125/03, 12/06 и 27/20) и Правилником о стандардном класификационом оквиру и контном плану за буџетски систем („Службени гласник РС“, бр. 16/16, . . . и 118/23 – у даљем тексту: Правилник о контном плану), није прописан поступак, односно нису прописана посебна конта, у вези са отварањем пословних књига за наредну годину (почетно стање за 2024. годину), као што је то регулисано прописима о рачуноводству за предузећа, задруге и предузетнике.

С обзиром на то да наведеним прописима о буџетском рачуноводству није уређено питање отварања пословних књига, буџетски корисници нису у могућности да пословне књиге, односно почетна стања за 2024. годину, отворе посебним ставом за књижење преко посебно прописаних конта, што не значи да и буџетски корисници нису обавезни да у своје пословне књиге унесу почетна стања имовине, капитала и обавеза на основу података исказаних у својим пословним књигама у 2023. години, односно у Обрасцу 1 – Биланс стања, који чини саставни део завршног рачуна за 2023. годину.

Приликом отварања пословних књига за 2024. годину, буџетски корисници треба да преузму стања са одговарајућих конта активе и пасиве која су садржана, односно исказана у Билансу стања (Образац 1) на дан 31.12.2023. године. Међутим, како су стања активе и пасиве у Обрасцу 1 исказана на нивоу синтетичких конта (четврти ниво), а имајући у виду одредбе члана 9. Правилника о контном плану, по којима су буџетски корисници обавезни да пословне промене евидентирају по прописаним шестоцифреним субаналитичким контима, то подразумева да почетна стања преузета из Биланса стања на дан 31.12.2023. године, морају бити исказана на прописаним субаналитичким контима (шести ниво), а по потреби и на субсубаналитичким

контима (седми ниво). Након извршеног отварања почетних стања са 1.01.2024. године на субаналитичким контима активе и пасиве, на основу преузетих података из Биланса стања, односно из главне књиге, треба извршити контролу исправности преузетих стања, сабирањем унетих почетних стања на субаналитичким контима активе и пасиве и укупни износи (збирови) активе и пасиве треба да буду истоветни (уравнотежени) и да одговарају износима активе и пасиве, који су исказани у Обрасцу 1 – Биланс стања на дан 31.12.2023. године.

Имајући у виду бројне специфичности које су карактеристичне за буџетско рачуноводство, у погледу начина евидентирања пословних промена, као и начина исказивања финансијских резултата код буџетских корисника, у наставку указујемо на нека специфична питања у вези са отварањем пословних књига за 2024. годину.

2. Евидентирање исказаног вишка прихода по завршном рачуну за 2023. годину приликом отварања пословних књига за 2024. годину

Буџетски корисници који су по завршном рачуну за 2023. годину исказали у Обрасцу 1 – Биланс стања на ОП број 1229 вишак прихода и примања – суфицит, а који је преузет из Обрасца 2 – Биланс прихода и расхода са ознаке ОП број 2357, приликом отварања почетног стања на дан 1.01.2024. године, износ вишка прихода преносе на конто 321311 – Нераспоређени вишак прихода и примања из ранијих година. Међутим, уколико је остварени вишак прихода исказан по завршном рачуну за 2023. годину настао по више основа, као што су унапред наплаћена средства од школарина, уписнина, примљених донација и других извора, која ће се користити у току 2024. године, тако остварени вишак прихода – суфицит који је у Билансу прихода и расхода исказан на ознаци ОП 2360, као део вишка

ОБАВЕЗЕ КОРИСНИКА ИМОВИНЕ У СВОЈИНИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ДА ДОСТАВЉАЈУ ИЗВЕШТАЈЕ О СТРУКТУРИ И ВРЕДНОСТИ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

1. Уводни део

У складу са овлашћењем из члана 79а став 2. Закона о буџетском систему, министар финансија донео је Правилник о садржају извештаја и структури и вредности нефинансијске имовине Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 65/14 – у даљем тексту: Правилник о извештају). Овим правилником прописан је садржај извештаја о структури и вредности нефинансијске имовине Републике Србије, који Републичка дирекција за имовину Републике Србије (у даљем тексту: Дирекција) доставља Министарству финансија – Управи за трезор, ради састављања завршног рачуна буџета Републике Србије за претходну годину.

Извештај који Дирекција доставља Управи за трезор саставља се на основу извештаја о структури и вредности имовине Републике Србије, које Дирекцији достављају корисници имовине у својини Републике Србије.

Корисницима имовине у својини Републике Србије, у смислу Правилника о извештају, сматрају се субјекти који приликом обављања своје делатности користе имовину Републике Србије, која им је дата на располагање и коришћење и који своје пословне књиге воде по прописима о буџетском рачуноводству.

2. Обрасци за састављање извештаја

Податке о структури и вредности нефинансијске имовине Републике Србије корисници имовине у својини Републике Србије воде у складу са Правилником о стандардном класификационом оквиру и Контном плану за буџетски систем („Службени гласник РС“, бр. 16/16, . . . и 118/23) и исказују на прописаним образцима, који су одштампани уз Правилник о извештају и чине његов саставни део, а то су:

– **Образац СВИ 1 – Извештај о структури и вредности непокретне имовине у својини Републике Србије на дан 31.12.20__ . године корисника**

____ (назив корисника са јединственим бројем к.ј.с.), и

– **Образац СВИ 2 – Извештај о структури и вредности покретне имовине у својини Републике Србије на дан 31.12.20__ . године корисника**
____ (назив корисника са јединственим бројем к.ј.с.).

Наведене извештаје, односно образце (СВИ 1 и СВИ 2) корисници имовине у јавној својини достављају Дирекцији најкасније до 28. фебруара текуће буџетске године за претходну годину, тј. до 29. фебруара 2024. за 2023. годину.

Обрасци се достављају Дирекцији у писаној форми или електронским путем преко web апликације Дирекције.

На основу примљених извештаја (образаца СВИ 1 и СВИ 2) од корисника јавних средстава Дирекција саставља збирне извештаје о структури и вредности непокретне и покретне имовине, које доставља Министарству финансија – Управи за трезор до 31. марта текуће буџетске године, односно у конкретном случају до 31. марта 2024. са стањем на дан 31. 12. 2023. године.¹

Збирни извештаји које припрема Дирекција састављају се на образцима који су, такође, прописани Правилником о извештају, а то су:

– **Образац СВИ 1/ЗБИР – Збирни извештај о структури и вредности непокретне имовине у својини Републике Србије на дан 31.12.20__ . године, и**

– **Образац СВИ 2/ЗБИР – Збирни извештај о структури и вредности покретне имовине у својини Републике Србије на дан 31.12.20__ . године.**

Дирекција наведене образце саставља у два примерка, од којих један доставља Министарству финансија – Управи за трезор, а други задржава са своје потребе.

¹ Када рок за извршење обавезе пада у нерадни дан, продужава се на следећи први радни дан а то је 1. април 2024. године

УТВРЂИВАЊЕ ПОРЕЗА НА ДОБИТ ЗА 2023. ГОДИНУ КОД ОБВЕЗНИКА КОЈИ ПРИМЕЊУЈУ КОНТНИ ПЛАН ЗА БУЏЕТСКИ СИСТЕМ

1. Уводни део

У овом чланку дајемо објашњења у вези са утврђивањем пореза на добит, састављањем пореских биланса и пореских пријава, код корисника буџетских средстава и организација обавезног социјалног осигурања које као недобитне организације у вођењу својих пословних књига примењују Контни план за буџетски систем.

Порески биланс и пореску пријаву за 2023. годину треба да поднесу надлежном пореском органу правна лица која примењују Контни план за буџетски систем ако остварују приходе на тржишту на које се плаћа порез на добит.

Порески биланс и пореска пријава за 2023. годину састављају се и подносе у складу са следећим прописима:

– Законом о порезу на добит правних лица („Службени гласник РС“, бр. 25/01, . . . и 118/21, у даљем тексту: Закон);

– Правилником о садржају пореског биланса за недобитне организације обвезнике пореза на добит правних лица, („Службени гласник РС“, бр. 60/14, 41/15 и 53/15 – у даљем тексту: Правилник о пореском билансу);

– Правилником о садржају пореске пријаве за обрачун пореза на добит правних лица („Службени гласник РС“, бр. 30/15, 101/16, 64/18, 8/19 и 97/21 – у даљем тексту: Правилник о пореској пријави).

Недобитне организације које примењују Контни план за буџетски систем **састављају порески биланс на Обрасцу ПБН** који је прописан Правилником о пореском билансу и исказују **пореску обавезу у пореској пријави – Обрасцу ПДП** која је прописана Правилником о пореској пријави.

Рок за подношење пореског биланса – Обрасца ПБН и пореске пријаве – Обрасца ПДП за 2023. годину је **28. јун 2024. године**, а стопа пореза на добит је 15%.

Корисници буџетских средстава, обвезници пореза на добит, **немају обавезу плаћања месечних аконтација** у току године.

Према члану 68а Закона, прописано је да порески обвезник (недобитна организација) који није обавезан да плаћа порез на добит у виду месечних аконтација, порез на добит плаћа за порески период у року прописаном за подношење пореске пријаве и пореског биланса за тај период.

Како за 2023. годину буџетски корисник обвезник пореза на добит није имао обавезу да утврђује и плаћа аконтације пореза на добит, када у 2024. години буде утврдио коначну годишњу обавезу пореза за 2023. годину, биће обавезан да целокупан износ утврђеног пореза уплати до рока за подношење пореске пријаве, односно до 28. јуна 2024. године.

Одредбом члана 44. Закона прописано је да се ослобађа плаћања пореза на добит обвезник из члана 1. став 3. тог закона (недобитна организација) који у години за коју се одобрава право на ослобођење оствари вишак прихода над расходима до 400.000 динара, под следећим условима:

1) да недобитна организација не расподељује тако остварени вишак својим оснивачима, члановима, директорима, запосленима или са њима повезаним лицима;

2) да годишњи износ личних примања који недобитна организација исплаћује запосленима, директорима и са њима повезаним лицима није већи од двоструког износа просечне годишње зараде по запосленом у Републици у години за коју се утврђује право

КРАТКЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

1. УТВРЂИВАЊЕ ПОРЕЗА НА ИМОВИНУ ЗА 2024. ГОДИНУ ЗА ГРАД БЕОГРАД

У службеном гласилу Града Београда није објављена одлука о утврђивању просечних цена квадратног метра одговарајућих непокретности на територији града Београда за утврђивање пореза на имовину за 2024. годину. Из тог разлога многи наши претплатници, као обвезници који воде пословне књиге, постављају нам питања на који начин се утврђује порез на имовину за 2024. годину.

У вези са тим питањем, истичемо да је одредбом члана 7а став 6. Закона о порезима на имовину уређено следеће:

„Основна пореза на имовину за непокретности обвезника који води пословне књиге је књиговодствена вредност непокретности исказана на последњи дан пословне године обвезника у текућој години, кад:

1) јединица локалне самоуправе до 30. новембра текуће године не објави акт којим утврђује просечне цене одговарајућих непокретности у зонама, односно просечне цене одговарајућих непокретности у најопремљенијој зони у случају из става 2. овог члана;

2) у зони и граничним зонама није било промета одговарајућих непокретности у периоду из члана 6. став 5. овог закона а у најопремљенијој зони не постоји одговарајућа врста непокретности;

3) јединица локалне самоуправе до 30. новембра текуће године не објави акт којим утврђује зоне и најопремљеније зоне, у складу са ставом 4. овог члана.“

Уколико јединица локалне самоуправе до 30. новембра 2023. године не објави акт којим утврђује просечне цене одговарајућих непокретности у зонама за 2024. годину, обвезник који води пословне књиге основицу пореза на имовину за непокретности за 2024. годину утврђује у висини књиговодствене (садашње вредности) на дан 31.12.2023. године. Наведено се односи и на Град Београд, односно локалне самоуправе Града Београда, с обзиром на то да до наведеног датума

одлука није донесена нити је објављена у службеном гласилу, односно на интернет страници.

Детаљније ћемо о начину утврђивања пореза на имовину писати у неком од наредних бројева часописа.

2. ЕВИДЕНТИРАЊЕ ПОВРАЋАЈА ПДВ СТРАНИМ ПУТНИЦИМА КОЈИ ДОБРА ОТПРЕМАЈУ У ЛИЧНОМ ПРТЉАГУ (ЕЗППДВ) ОМОГУЋЕНО ЈЕ НА ПОРТАЛУ ЕСФ

На порталу за Електронске сервисе за фискализацију (ЕСФ) постављена је апликација за евидентирање повраћаја ПДВ страним путницима који добра отпремају у личном пртљагу (ЕЗППДВ).

На овај портал, обвезници фискализације могу се пријавити на два начина:

- преко портала еПорези;
- преко веб-прегледача, користећи безбедносни елемент на паметној картици.

Креирање ЕЗППДВ евиденције детаљно је објашњено у Корисничком упутству за евидентирање повраћаја ПДВ страном путнику које је постављено на интернет страници пореске праве: Пореска управа/еФискализација/Корисничка упутства/Корисничко упутство за евидентирање повраћаја ПДВ страном путнику, односно на следећем линку: https://www.purs.gov.rs/eFiskalizacija/korisnicka_uputstva.html

О ПДВ третману промета добара које путник отпрема у иностранство у личном пртљагу, за некомерцијалне сврхе писали смо у ПС 12 и 13/22, а о новом начину вођења евиденције о промету за који је издат захтев путника за повраћај ПДВ писали смо у ПС 20/23. Додатна обавеза царинског органа у поступку провере испуњености услова за повраћај ПДВ путнику који добра отпрема у личном пртљагу прописана је одредбама члана 85. Правилника о ПДВ, о чему смо писали у ПС 1/24.

АКТУЕЛНИ ПОДАЦИ

1. ПРОСЕЧНА МЕСЕЧНА ЗАРАДА ПО ЗАПОСЛЕНОМ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

МЕСЕЦ 2023. године	Број „Службеног гласника РС“	Бруто зарада		Нето зарада	
		износ	ланчани индекс	износ	ланчани индекс
Јануар (Укупно)	23/23	114.228,00	99,1	82.769,00	98,3
Фебруар (Укупно)	33/23	112.212,00	98,2	81.359,00	98,3
Март (Укупно)	43/23	117.669,00	104,9	85.485,00	105,1
Април (Укупно)	53/23	115.631,00	98,3	83.812,00	98,0
Мај (Укупно)	61/23	118.992,00	102,9	86.220,00	102,9
Јун (Укупно)	71/23	118.025,00	99,2	85.539,00	99,2
Јул (Укупно)	82/23	115.664,00	98,0	83.781,00	97,9
Август (Укупно)	93/23	118.918,00	102,8	86.112,00	102,8
Септембар (Укупно)	104/23	117.472,00	98,8	85.066,00	98,8
Октобар (Укупно)	116/23	119.791,00	102,0	86.738,00	102,0
Новембар (Укупно)	6/24	123.971,00	103,5	89.956,00	103,7

2. МИНИМАЛНА ЗАРАДА

Запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду. Основица за обрачун социјалних доприноса је бруто минимална зарада. Уколико је бруто минимална зарада виша од најниже основице, допринос се обрачунава на БМЗ, а уколико је БМЗ нижа, основица за обрачун доприноса је најнижа основица. Минимална зарада за период јануар–децембар 2024. године („Службени гласник РС“, бр. 79/23) утврђена је у нето износу од 271 динар по радном часу и примењује се од 1.01.2024. године.

За исплате које се врше од 1. јануара до 31. децембра 2024. године, минимална зарада износи:

Ред. бр.	Месец 2024.	Број сати у месецу	Нето мин. зарада	Бруто мин. зарада
1	Јун	160	43.360,00	58.288,16
2	Фебруар, Март, Септембар и Новембар	168	45.528,00	61.380,88
3	Април, Август и Децембар	176	47.696,00	64.473,61
4	Јануар, Мај, Јул и Октобар	184	49.864,00	67.566,34

Минимална зарада увећава се за износ регреса за годишњи одмор, топлог obroка, као и за износ увећане зараде за минули рад, за рад у дане празника (државних и верских), за рад ноћу и за прековремени рад.

СНИМЦИ СЕМИНАРА И КУРСЕВА ДОСТУПНИ СУ НА НАШЕМ ВЕБ САЈТУ

Обавештавамо Вас да путем наше интернет странице <https://www.privsav.rs/> у одељку **Е-продавница/Снимци семинара и курсева** можете купити право на гледање снимака актуелних семинара и курсева у организацији Привредног саветника.

Куповином права на гледање снимка семинара или курса стичете овлашћење да одабрани семинар/курс гледате у периоду од 7 узастопних дана.

Период од 7 дана започиње тренутком одобравања регистрације на Zoom платформи путем које се снимци емитују.

По извршеној регистрацији, наша служба претплате ће извршити верификацију Ваших података и проследити Вам упутство за плаћање. Преглед доступних семинара и курсева дат је у табели у наставку.

Ред. бр.	Назив семинара / курса	Цена за претплатнике*	Цена за непретплатнике*
1	Електронско евидентирање обрачуна ПДВ преко СЕФ	9.000	15.000
2	Припреме за састављање годишњег финансијског извештаја и обрачун пореза на добит за 2023. годину	Бесплатно**	15.000
3	Испуњавање нових обавеза у вези са електронским архивирањем од 1. јануара 2024. године	9.000	15.000
4	Измене и допуне Закона о електронском фактурисању и сета пореских закона	Бесплатно**	15.000
5	Порез на добит по одбитку и ПДВ аспекти опорезивања нерезидентних правних лица	9.000	15.000
6	Рачуноводствено евидентирање основних средстава – некретнина, постројења, опреме и инвестиционих некретнина	9.000	15.000
7	Утврђивање годишњег пореза на доходак грађана, опорезивање фриленсера и друге актуелности у вези са опорезивањем прихода физичких лица	9.000	15.000
8	Примена МСФИ 9, МСФИ 15 и МСФИ 16 приликом састављања финансијских извештаја	9.600	18.000
9	Трансферне цене	9.000	15.000
10	Контрола девизног пословања резидената и нерезидената	9.000	15.000
11	Пословање са иностранством	9.000	15.000
12	Послови реекспорта и извештавање о кредитним пословима са иностранством по основу ненаплаћеног извоза и ненаплаћеног увоза	9.000	15.000
13	Курс – Практична обука за обрачун зарада, накнада зарада и осталих личних примања (40 часова)	48.000	48.000
14	Курс за коришћење система електронских фактура – електронско фактурисање и електронско евидентирање ПДВ преко СЕФ (32 часа)	38.400	38.400
15	Курс – Рачуноводство привредних друштава и предузетника (84 часа)	27.500	27.500
16	Курс – Рачуноводство привредних друштва и предузетника са књигама (84 часа)	40.000	40.000

* цене су исказане са урачунатим ПДВ

** снимци семинара који су бесплатни за претплатнике налазе се у претплатничком делу сајта www.privsav.rs у секцији „За презимљање“

ЈЕДНОДНЕВНИ СЕМИНАР – У САЛИ ПРИВРЕДНОГ САВЕТНИКА
И ПРЕКО ПЛАТФОРМЕ ZOOM

УТВРЂИВАЊЕ ПОРЕЗА НА ИМОВИНУ ЗА 2024. ГОДИНУ

- Права на која се порез на имовину плаћа
- Одређивање непокретности за које је конкретно лице обвезник пореза на имовину за 2024. годину
- Ко су обвезници који воде пословне књиге?
- Настанак пореске обавезе (са освртом на зграде код којих је изграђен само конструктивни склоп)
- Начин утврђивања пореске основице
- Фер вредност као пореска основица
- „Тржишна“ вредност као пореска основица
- Књиговодствена вредност као пореска основица
- Набавна вредност као пореска основица
- Пореска стопа
- Пореска ослобођења
- Утврђивање пореза
- Промене у току 2024. године које утичу на утврђени порез
- Попуњавање пореске пријаве и прилога уз пријаву
- Одговори на питања

Предавач: Љиљана Петровић – Министарство финансија

У сали Привредног саветника и
преко интернет платформе Zoom

5. март 2024. године

Почетак у 9,00 часова

Накнада за присуствовање семинару износи 9.000 динара (са ПДВ) за претплатнике, а 15.000 динара (са ПДВ) за лица која нису претплатници.

У износ накнаде укључена је и презентација предавача у PDF формату, као и право на одложено гледање снимка семинара. За полазнике који семинару присуствују у сали Привредног саветника обезбеђено је послужење хране и пића.

Просторија Образовног центра Привредног саветника налази се у Булевару краља Александра бр. 86 на V спрату.

Пријављивање се врши попуњавањем и слањем пријаве на сајту www.privsav.rs, у оквиру секције eПродавница – Семинари.

Приликом пријављивања полазник треба да изабере да ли семинару жели да присуствује у просторији Образовног центра или онлајн преко платформе Zoom.

Детаљне информације у вези са пријављивањем, плаћањем и осталим питањима може добити на тел: 011/3209-645 или путем мејла nenad.stokovic@privsav.rs